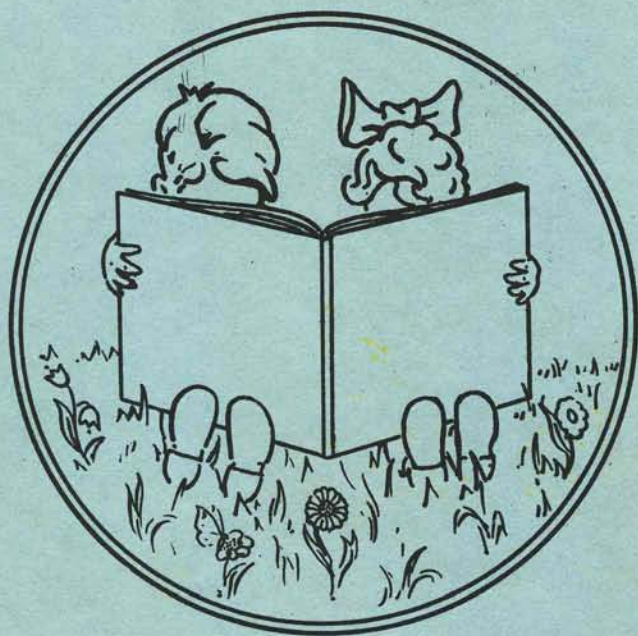

Буквар

ЦЕНА 180 ДИНАРА

БРАНИСЛАВ ЈАНКОВИЋ

БУЌВАР

ЗА I РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

УПОРЕДНА ОБРАДА ШТАМПАНИХ И ПИСАНИХ СЛОВА

ЗАВОД ЗА ИЗДАВАЊЕ УЧБЕНИКА
НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
БЕОГРАД
1961

САВЕТ ЗА ПРОСВЕТУ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОДОБРИО ЈЕ ОВАЈ УДБЕНИК
ЗА УПОТРЕБУ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ СВОЈИМ РЕШЕЊЕМ БРОЈ 8978
ОД 13 ДЕЦЕМБРА 1958 ГОДИНЕ

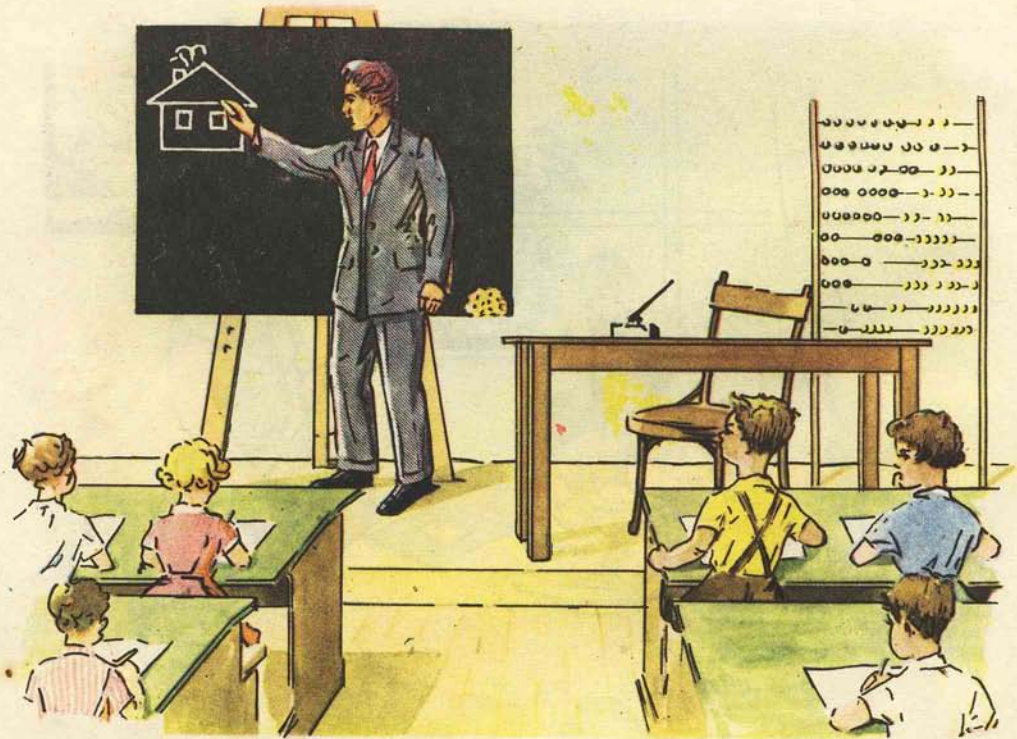
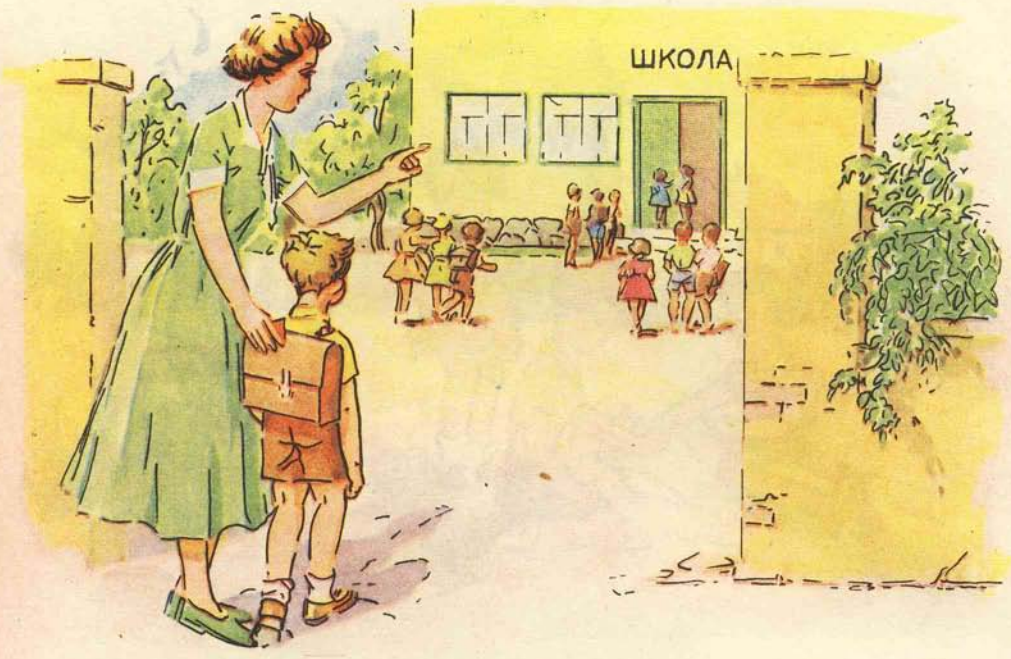
Илустровали: *Јосиф Ухлик*, сликар и *Милан Лехнер*, сликар-графичар

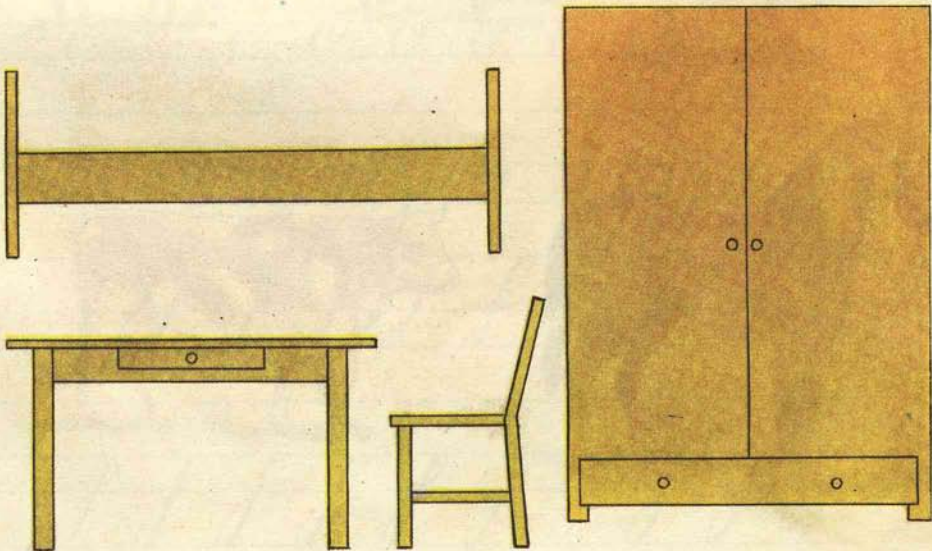
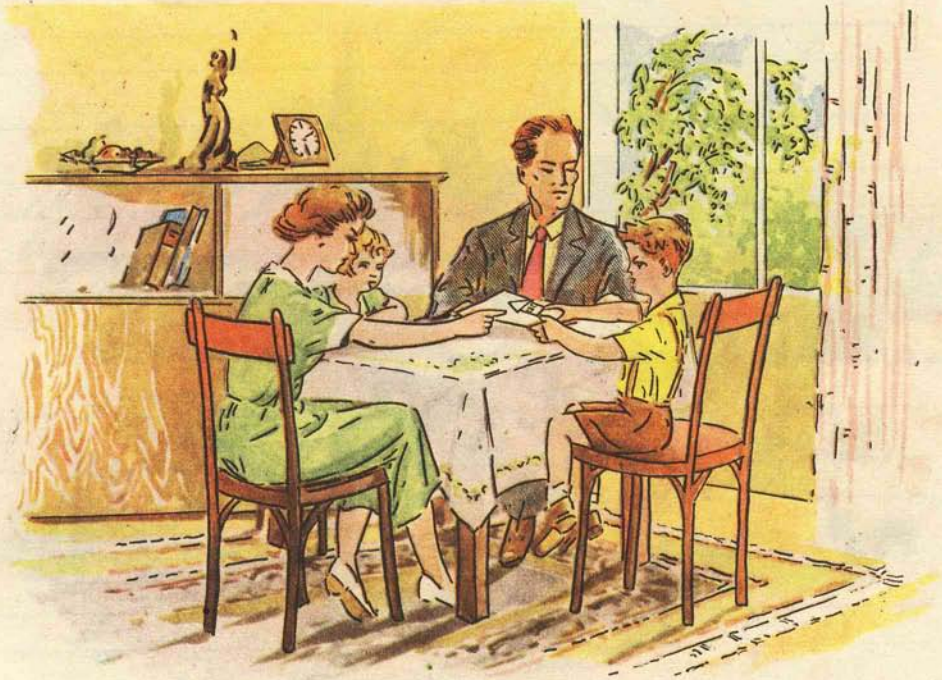
Офсет штампа Београдског графичког завода

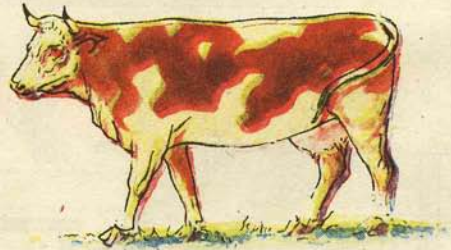
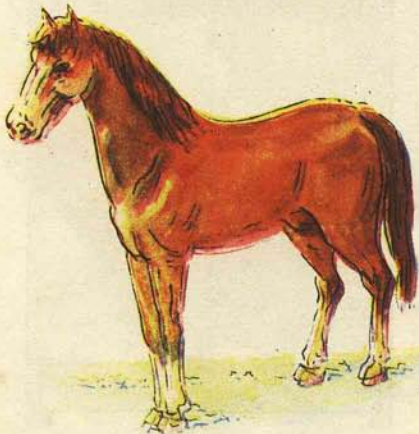
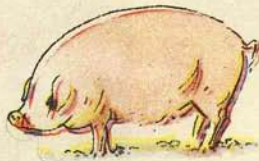
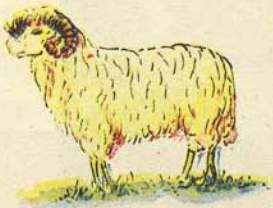
ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ
МАРШАЛ ЈУГОСЛАВИЈЕ ЈОСИП БРОЗ ТИТО

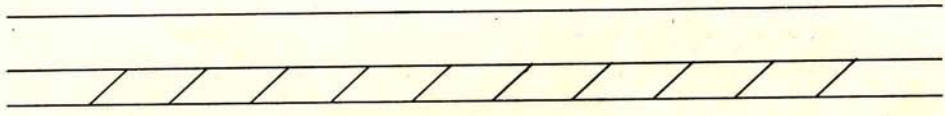

A A A A A A A A A A

N N N N N N N N N N

n n n n n n n n n n

S S S S S b b b b b

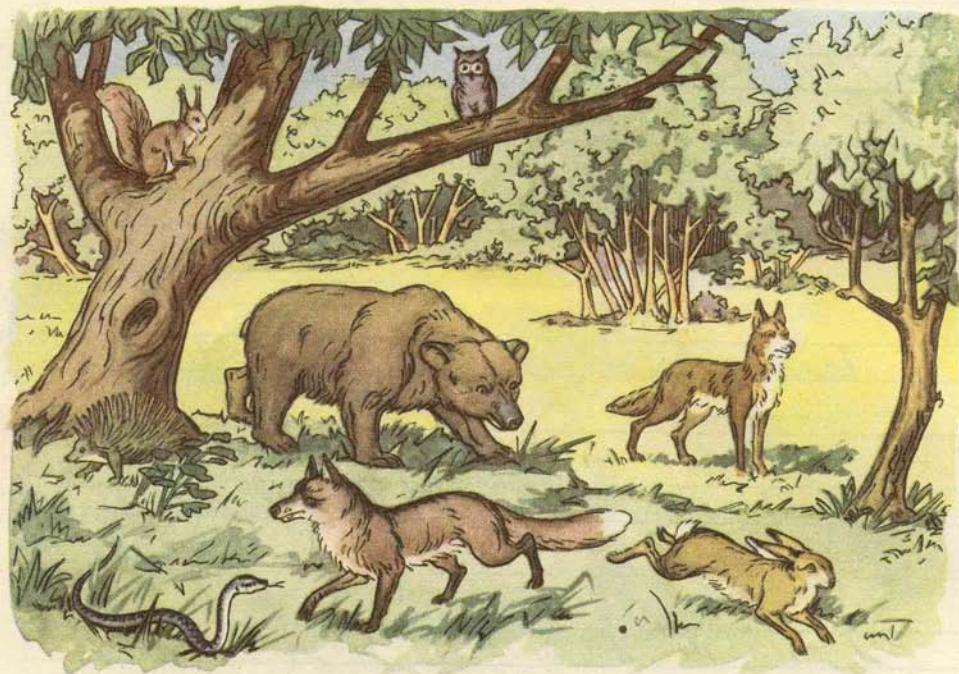
O O O O O O O O O O

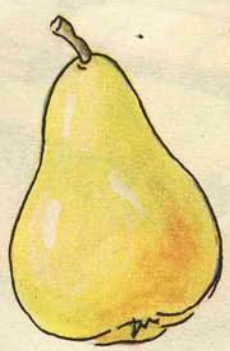
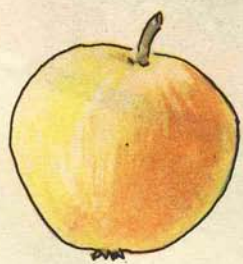
o o o o o o o o o o

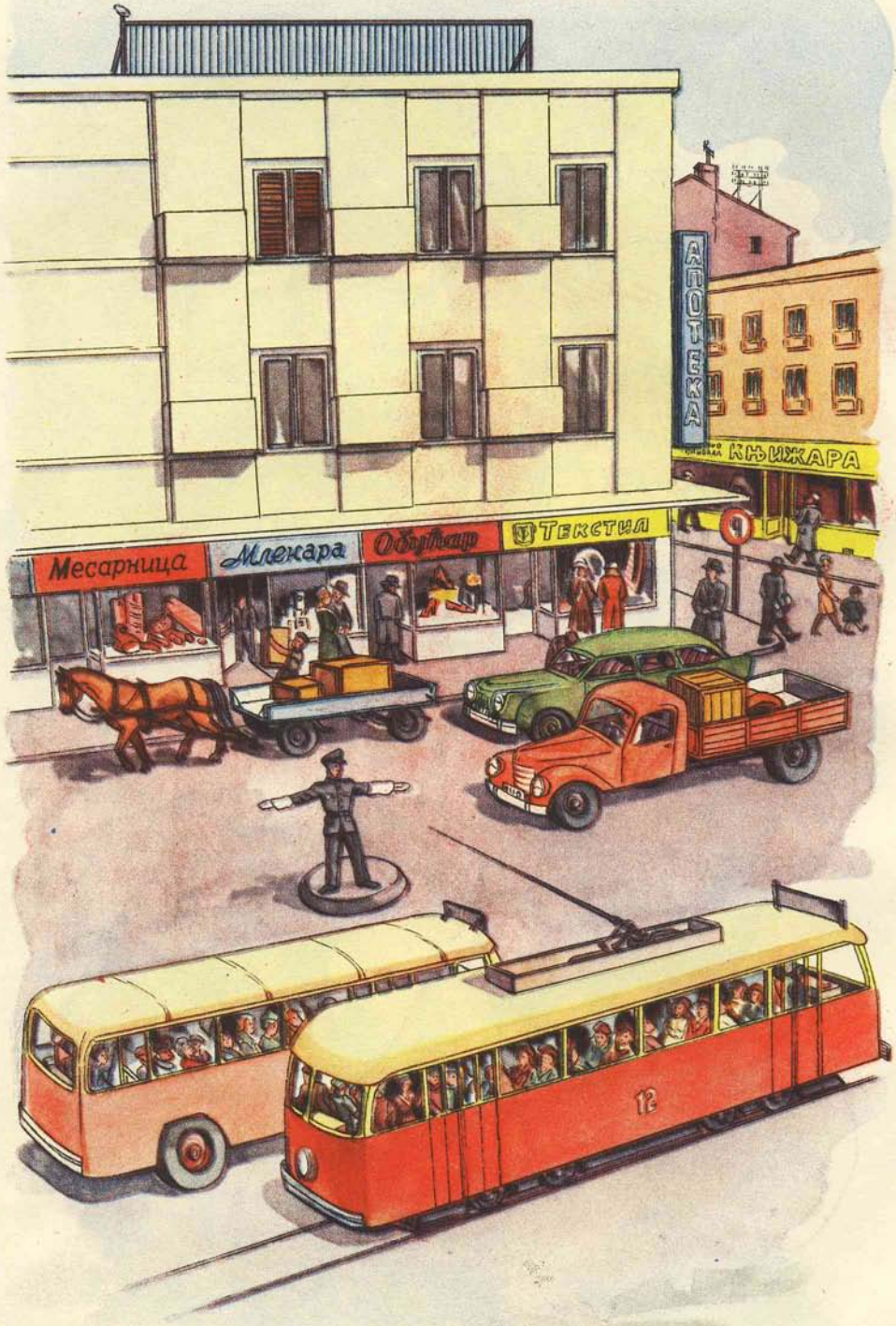
D D D D D D D D D D

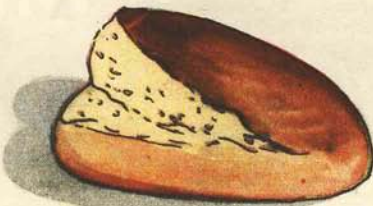
L L L L L L L L L L

l l l l l l l l l l

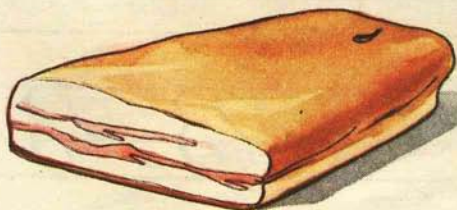
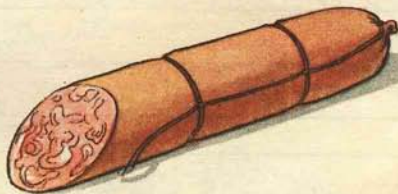
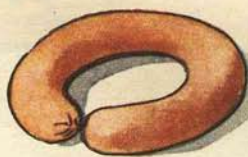

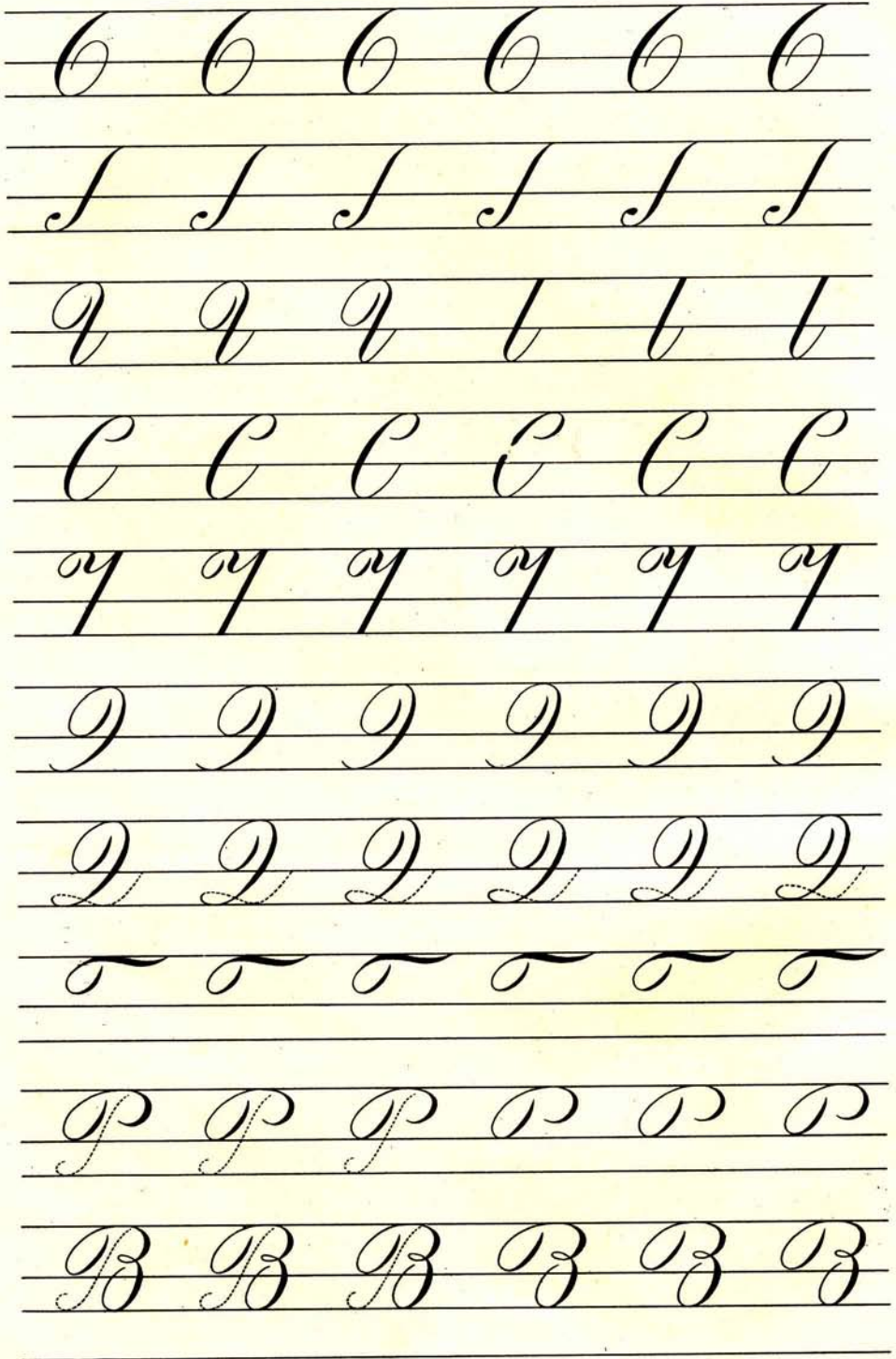

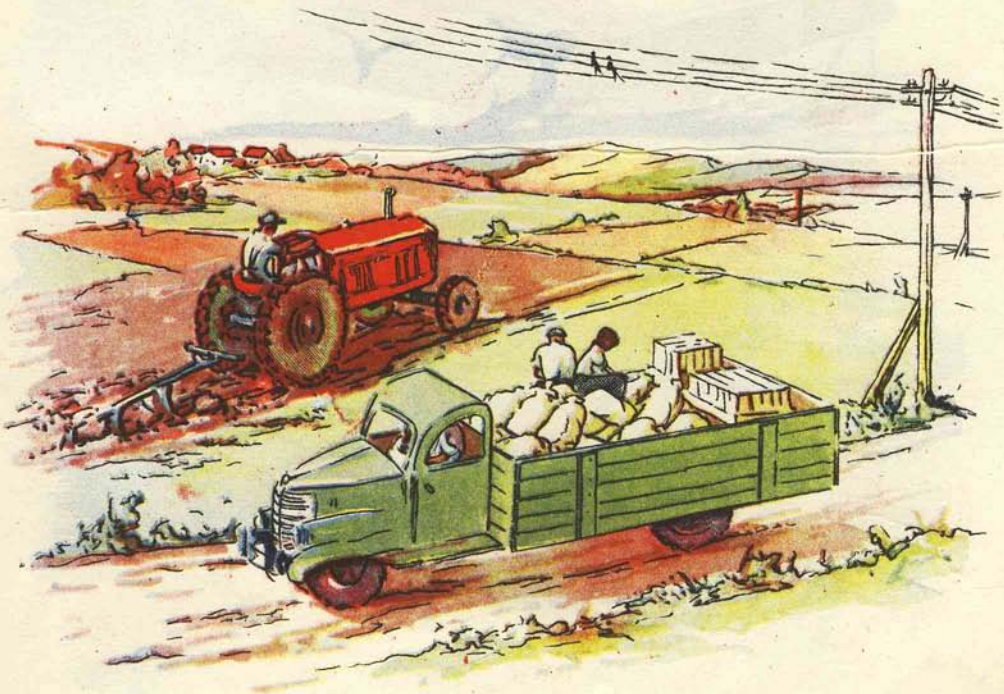
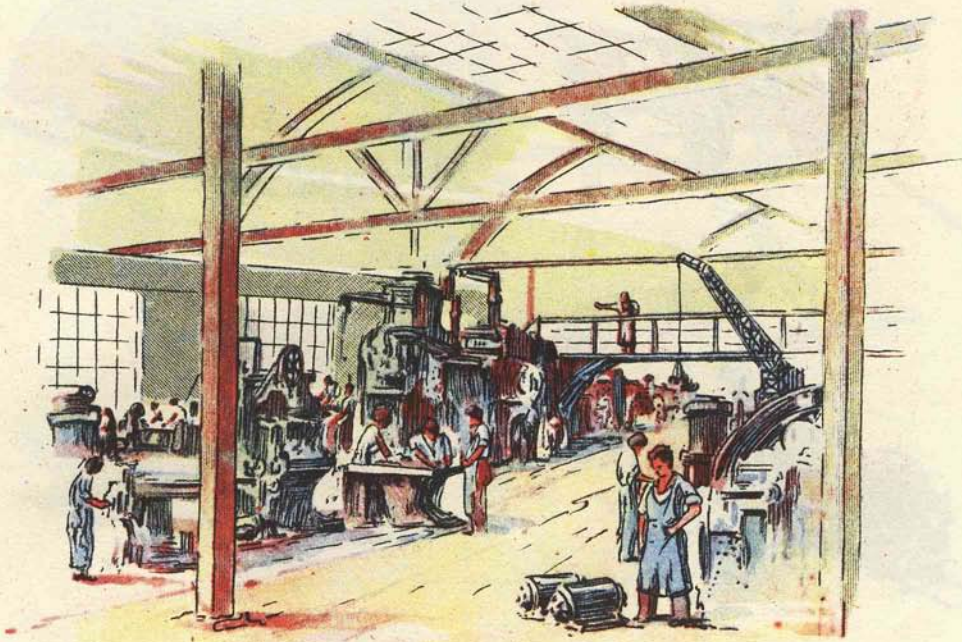

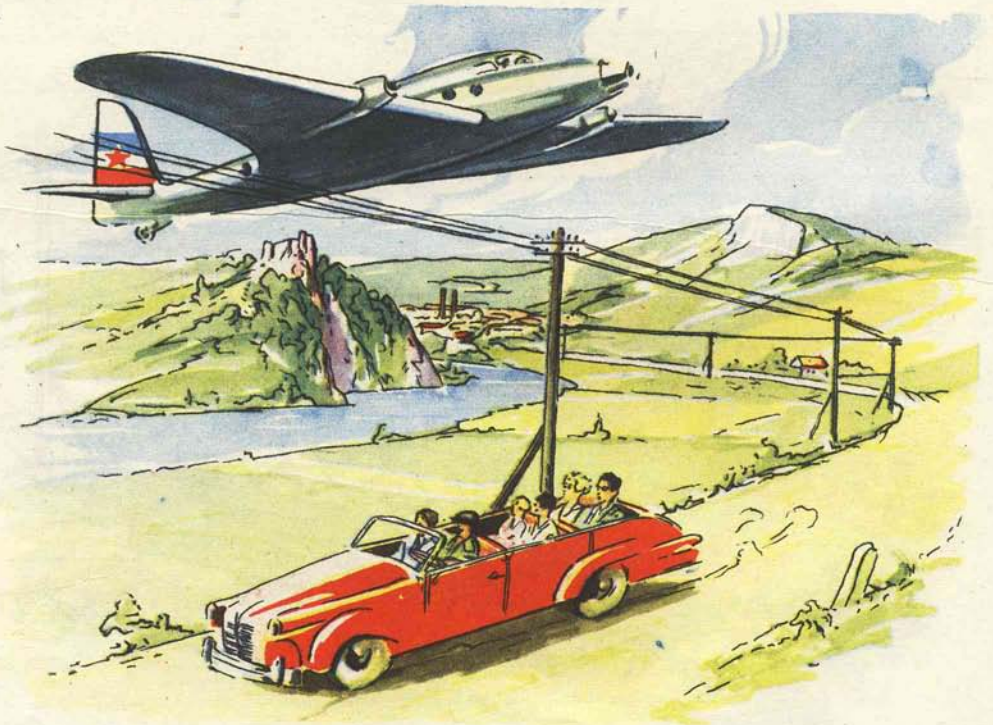
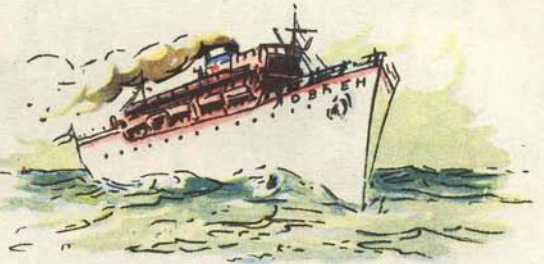
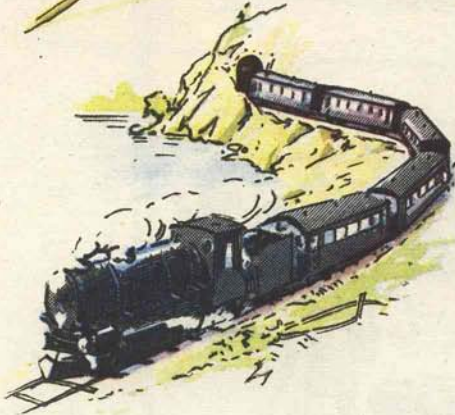
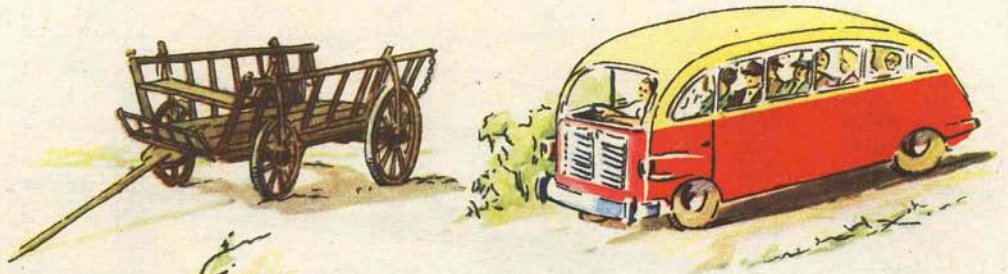

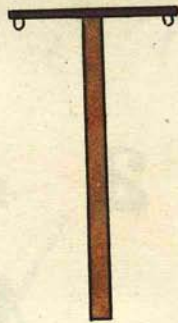
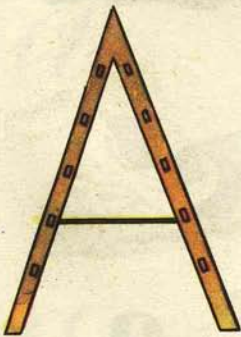
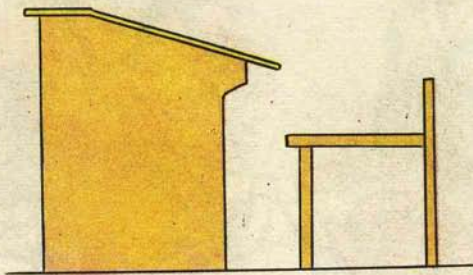
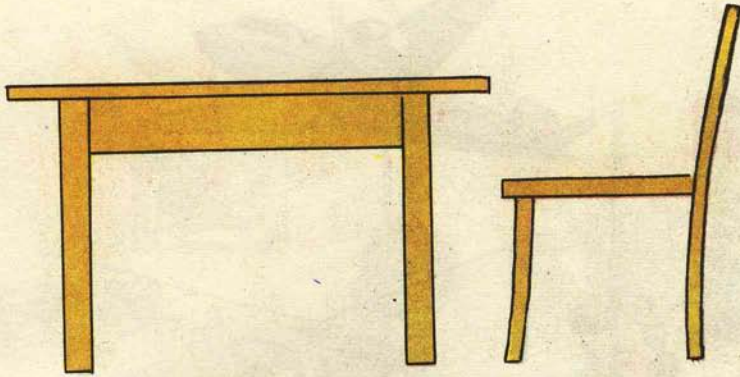

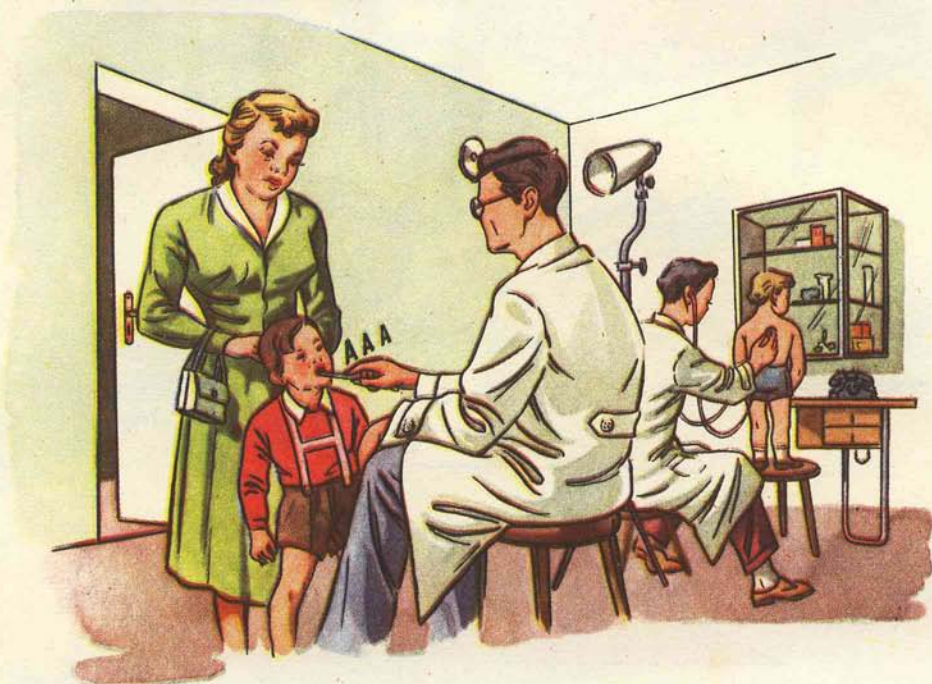
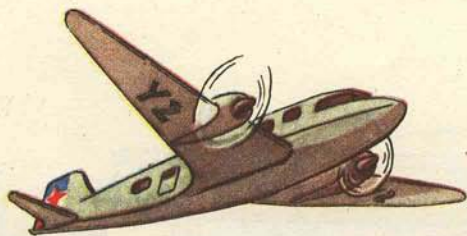

A a

a

a

A

a

A

a

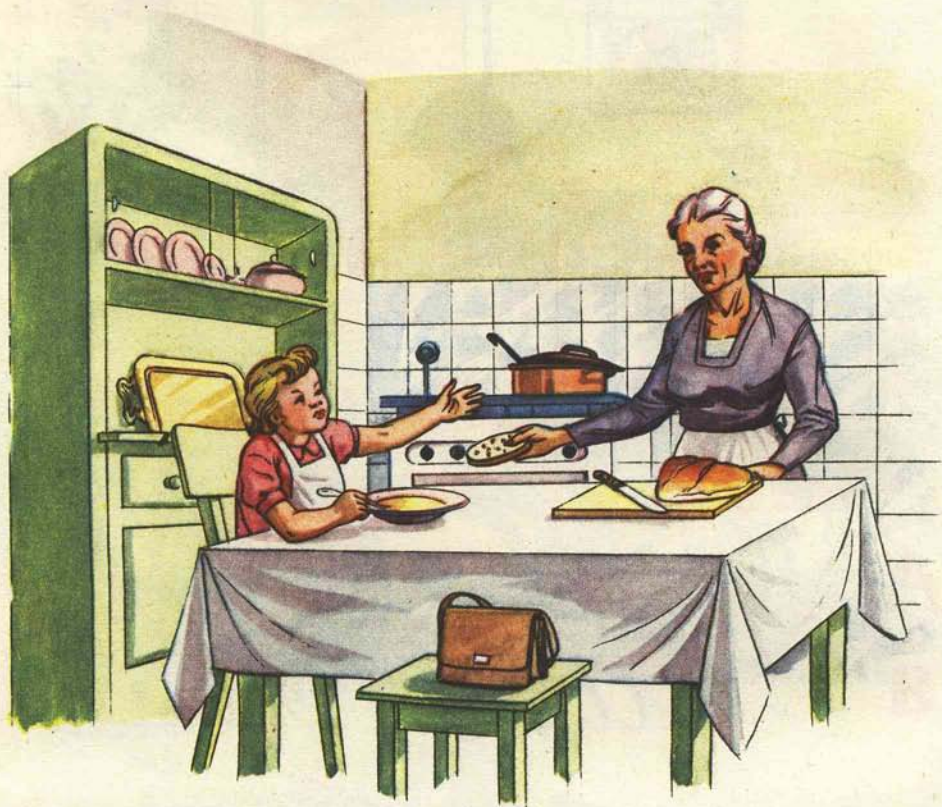
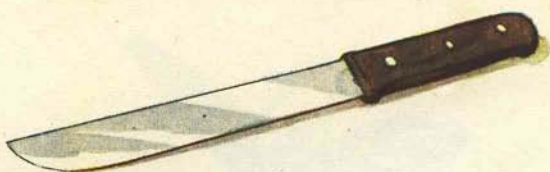

A
a

a *A*

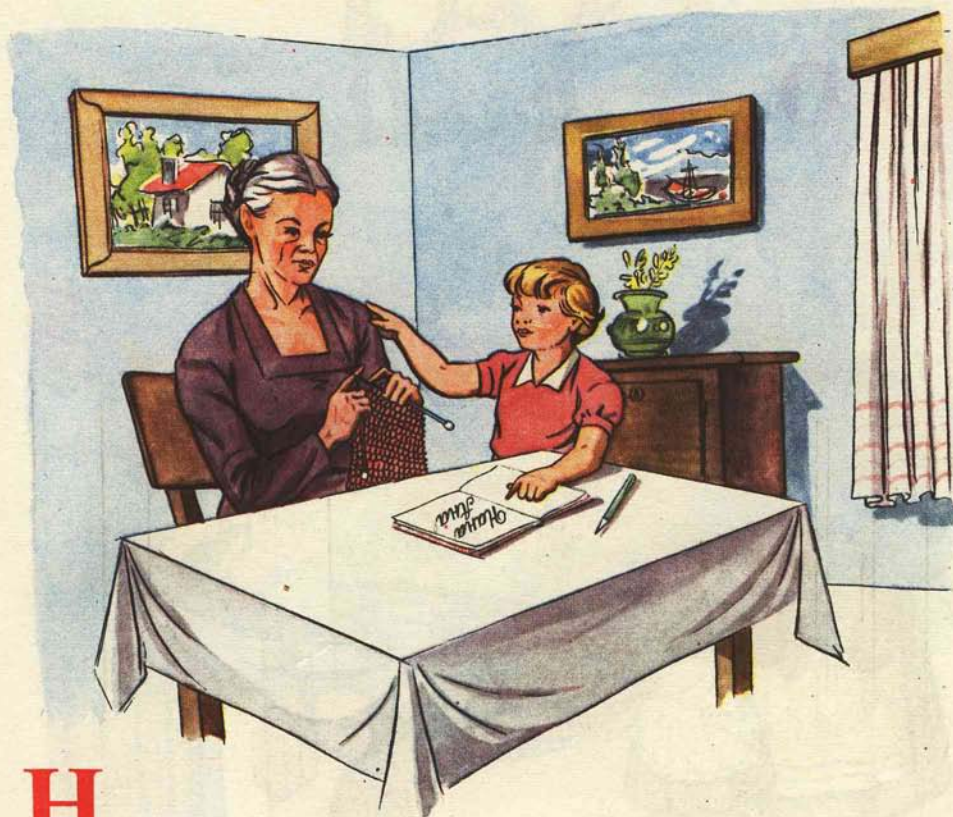
a *A* *a*

a *A* *a* *A*

Н Н

— На, Ана.

Нана, Ана.

Н

н

Н

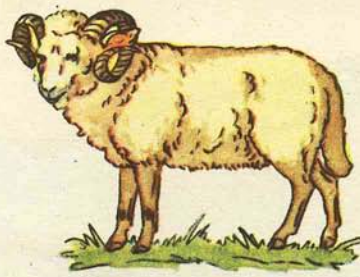
Н

Нана

Ана

О о

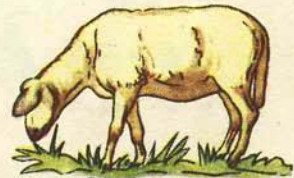
О, нано, оно

Оно, нано,

А оно, нано,

O

o

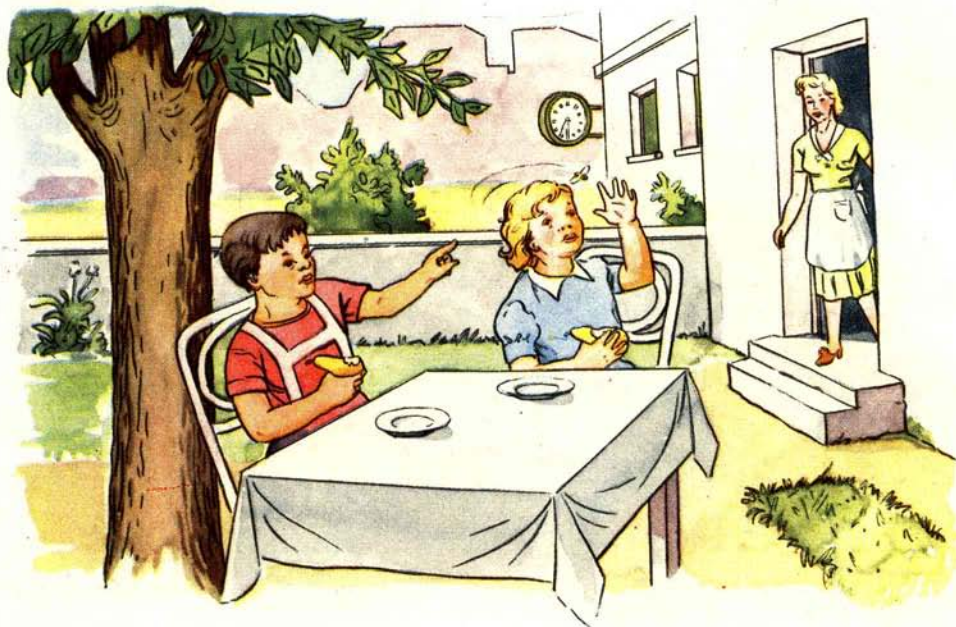
o

O

O Ана, оно нана.

Нано, нано!

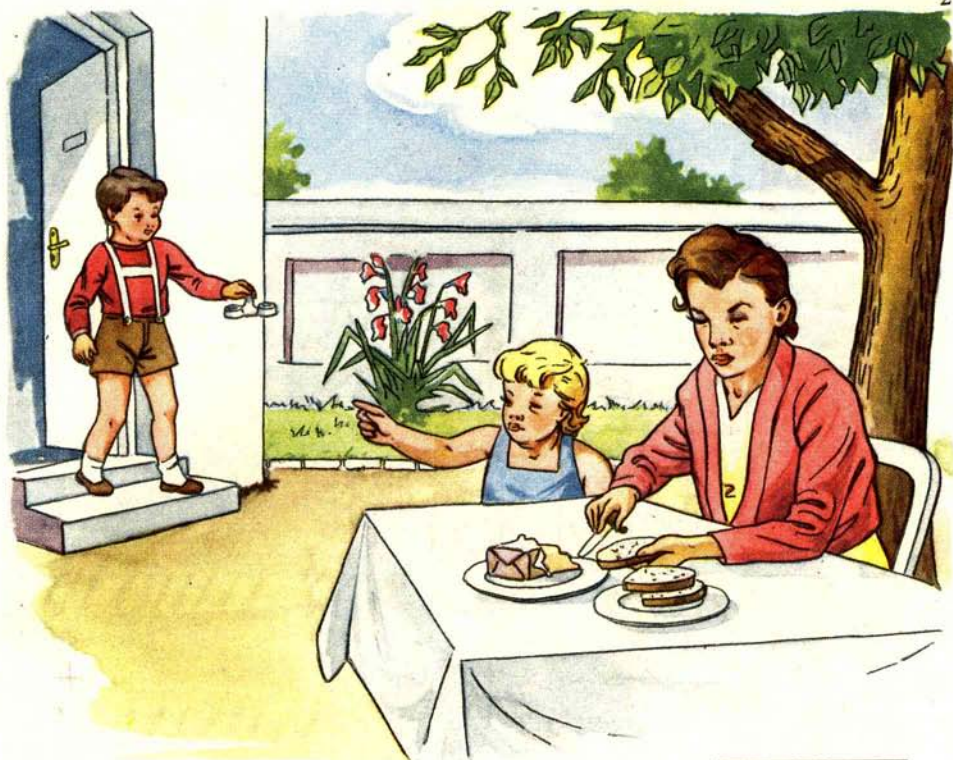
Сс

— Ана, Ана, оса
на нос!

— Ао, Асо, оса!
Аса, Ана, оса.

С

с

с

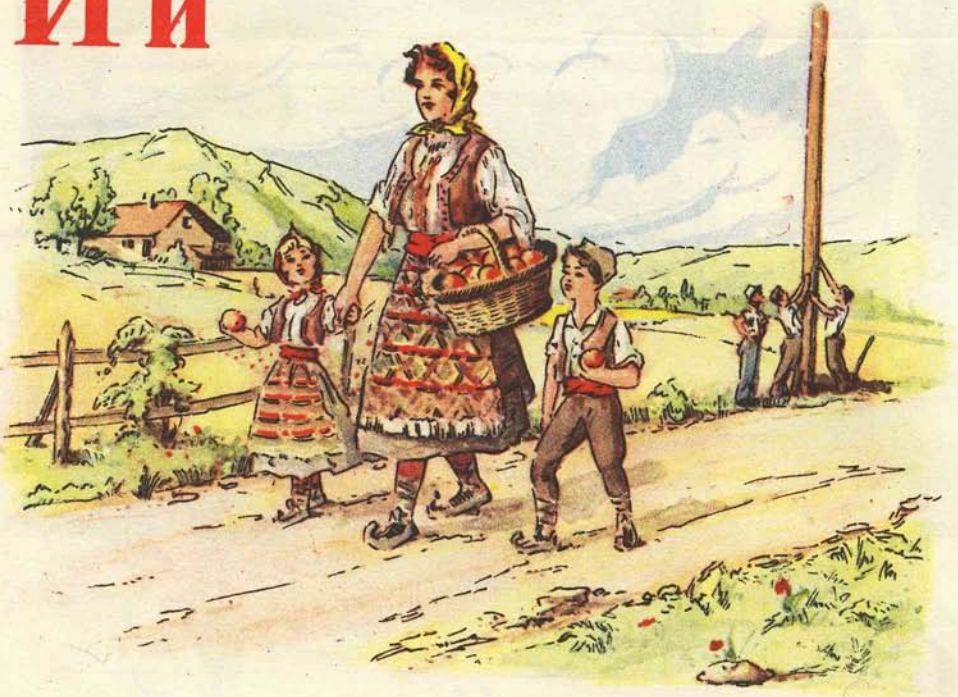
С

Ана, оно Аса.

Со, Асо!

На со, Ана.

И и

Иса носи

И Ана носи

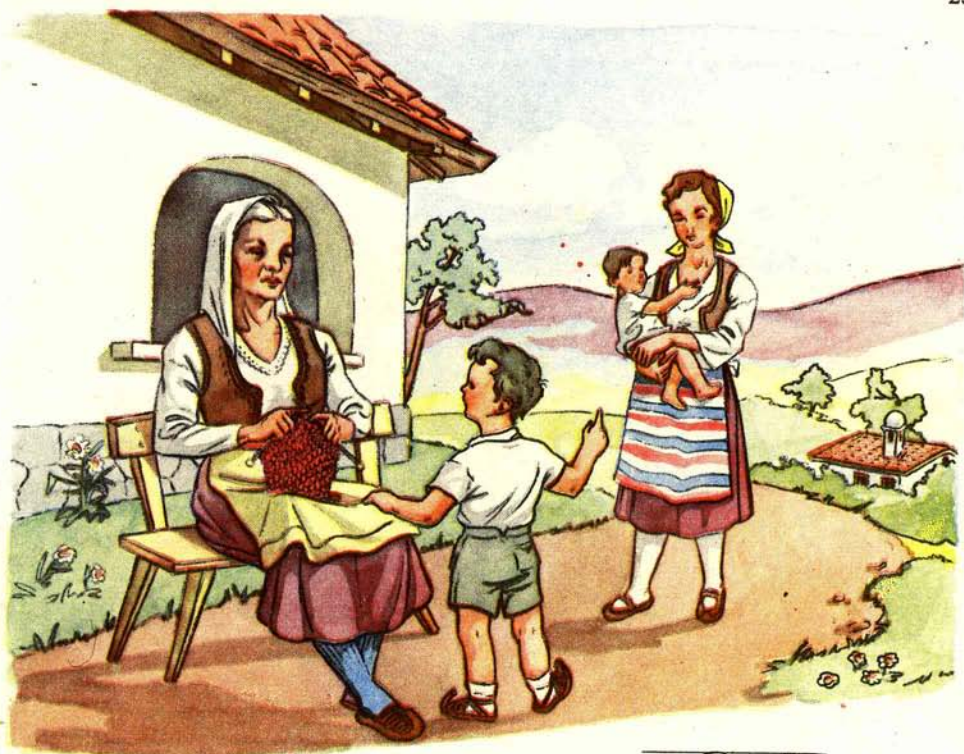

А нана носи

Иса, Ана и
нана

И

ш

щ

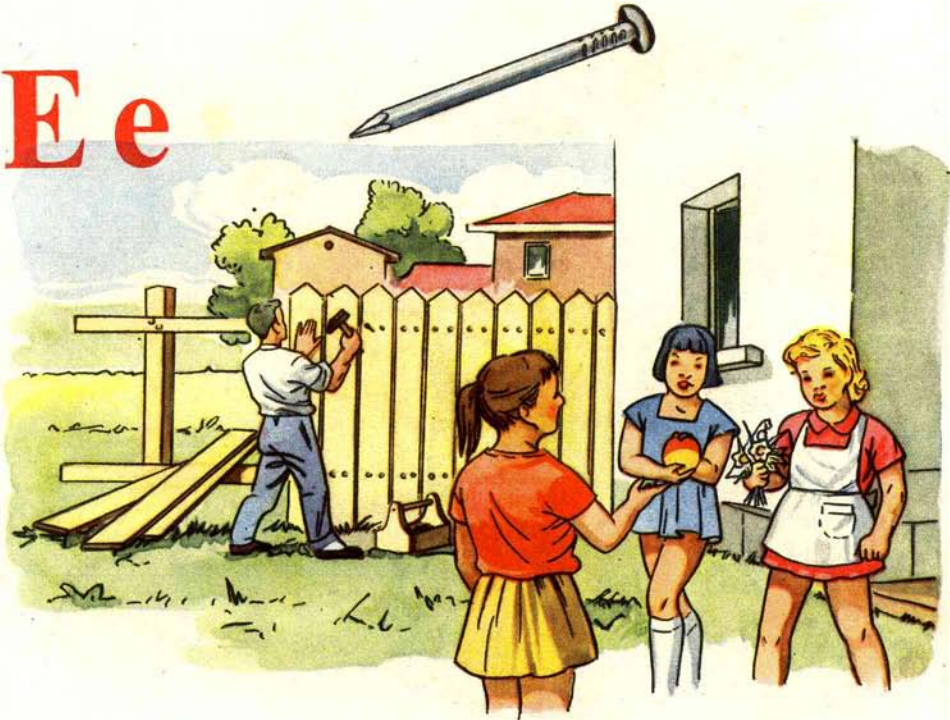
И

Иса и нана

Нано, оно Ана.

Ана носи сина.

Е е

Ено Нене

Ана носи Нини

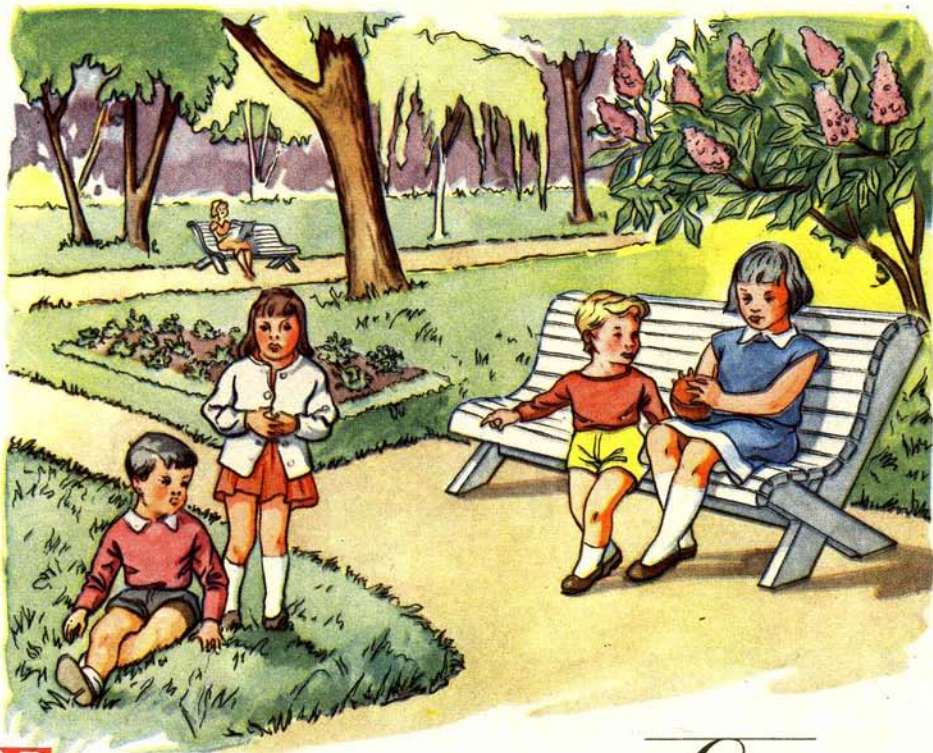

А Нена носи Нини

**Ено Нене
и Ане. А ено
и Нине.**

E

e

e

E

Ено Ане, Нено.

Ено и Усе.

Нено, Нено, Уса сео.

М м

Мома и Ема

Меси Ема сама.

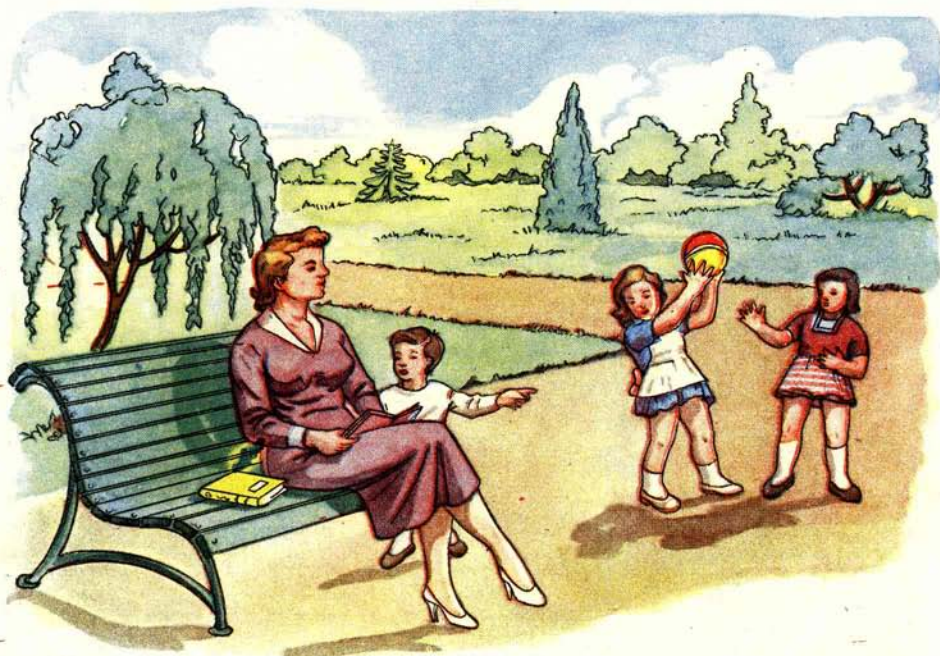
Мома мами:

— Мама, меси нам

Ема сама.

**— Момо, сине мамин, меси
нам Ема, меси.**

М

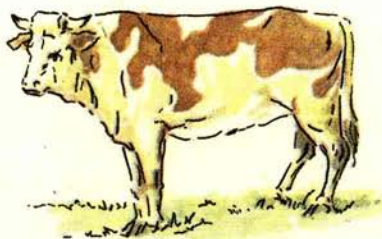
М

М

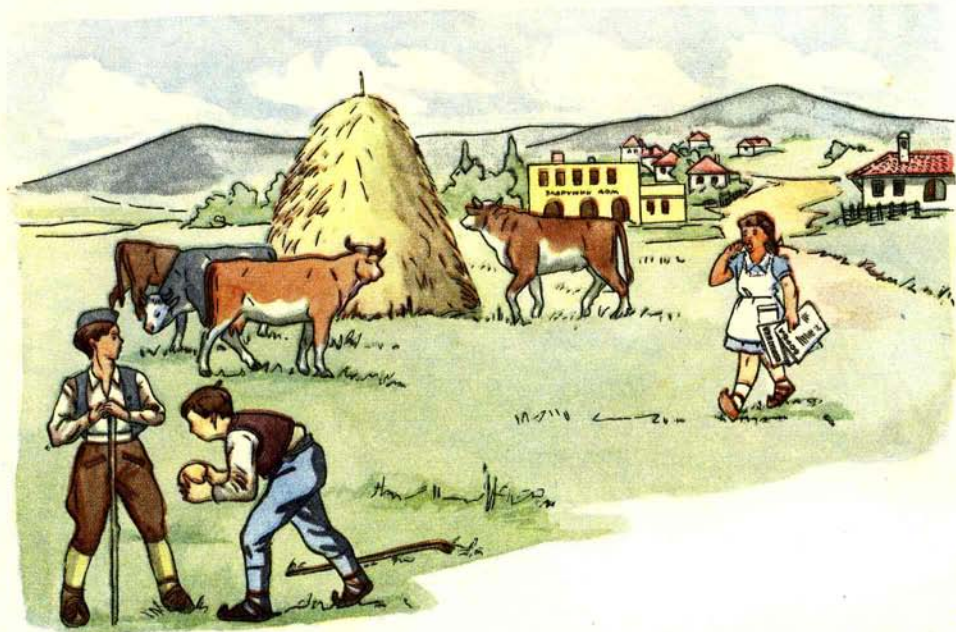
М

Мама и Момма
 Мамо, ено Миле и
 Еме. Мама Еми:
 Емо, ано мамм!

В В

ВО

Васа и Весна

Весна носи Васи и Сави новине.

Весна Васи:

**— Васо, Васо, во
на сено!**

— Ево ме, Весна, ево!

В

в

В

В

Веса носи новине
 Веса сам носи маме
 новине. Веса маме:
 Мамо, мамо, ево новине.

У у

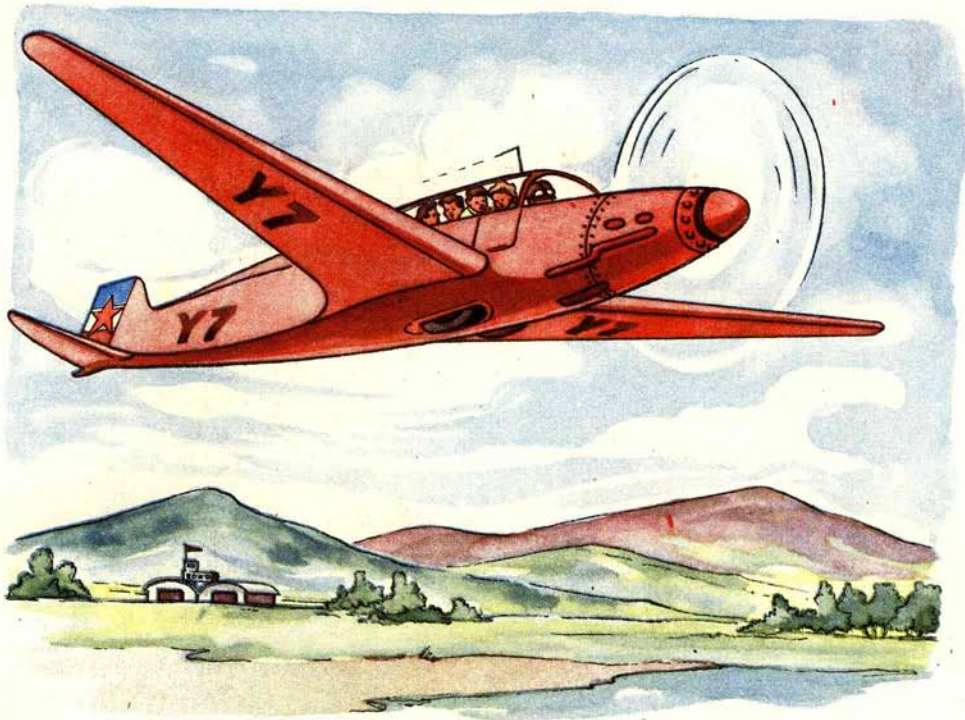
УВО

Умива се Ивана

Умива се Ивана сама. Она
сама умива и уво
и нос. Иван се сам
не умива. Ивана
умива мама.

У

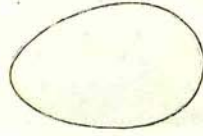
у

у

У

Уса у авиону
 У авиону су и Васа,
 Силна, Сава и Весна.

Jj

ЈАЈЕ

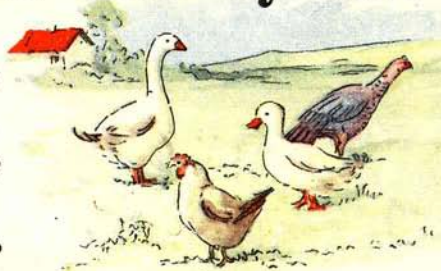

Јана и јаја

Јана носи нани јаја.

— Нано, ево јаја. Ово су она јаја са сена, нано.

— Носи, Јано, сва ова јаја Јови.

J
j

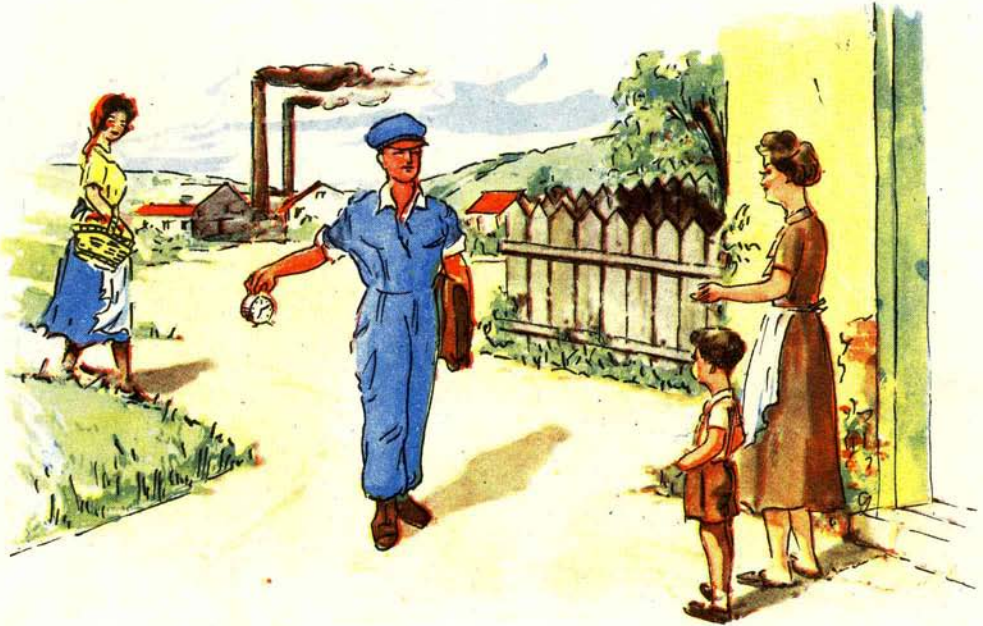
ј

Ј

Това на сени
 Товино ново сено носе
 Васа, Ева и Сава.
 Това је весео.

Т т

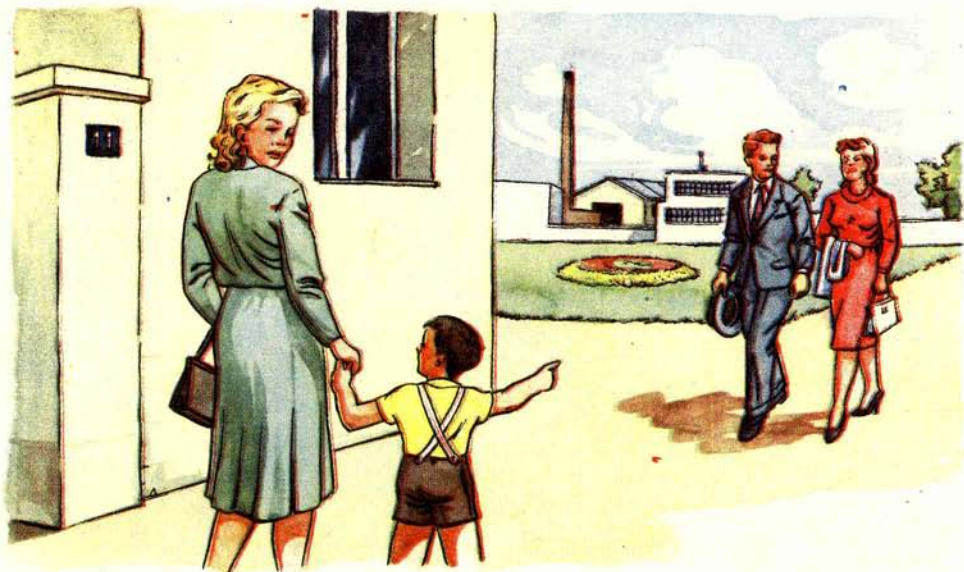
Тата и Тома

Тома је са мамом.

— Мамо, ето нам тате. Носи
нам тата нов сат.

— Ено, Томо, тамо
је и тета. Тета нам
носи ново сито.

Т
Т

т   *Т*

Мама и тата
 Тато, тато, оно су
 тата и мама. Тесу,
 Тато. То су они.

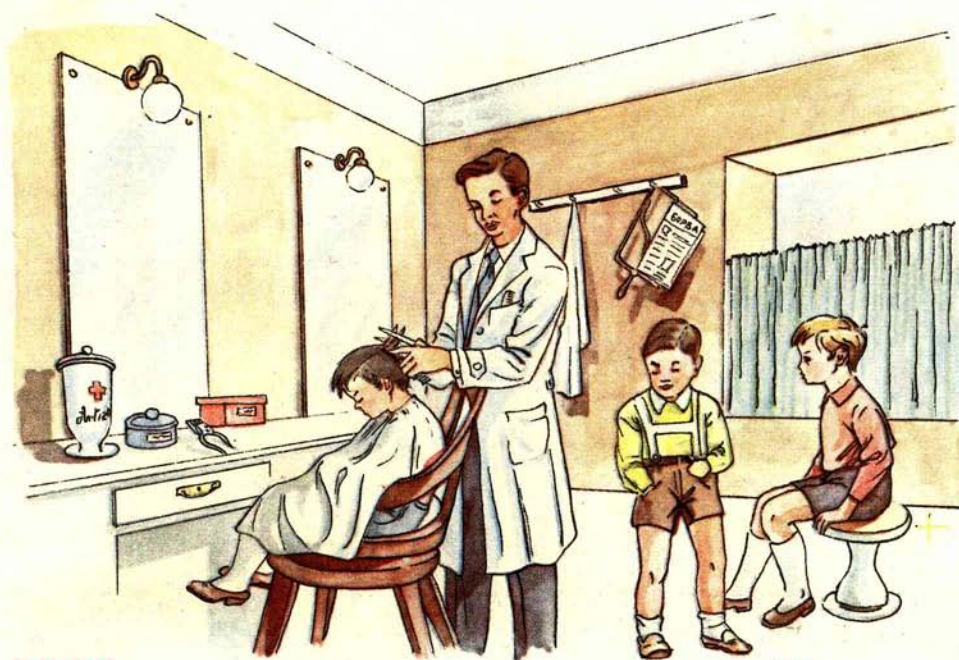
Ш ш Шума

Шетао у шуми тата са Мишом и Тошом. У шуми нешто шушти.

— Шта то, тата, све нешто шушти у шуми? — пита Миша.

— То шушти шума, сине мој Мишо.

Ш

Ш

ш

Ш

Миша се Миша
 Миша Тоша Мишу.
 Миша се ошишао.
 Тоша се још није
 ошишао.

Л л

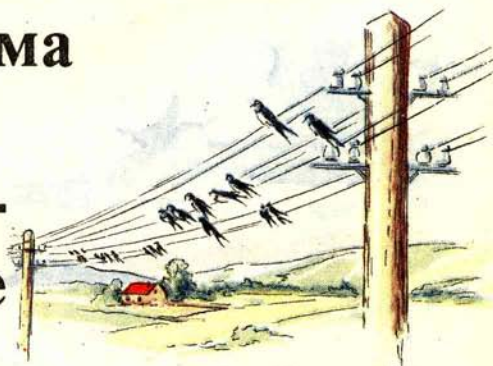
ЛАСТА

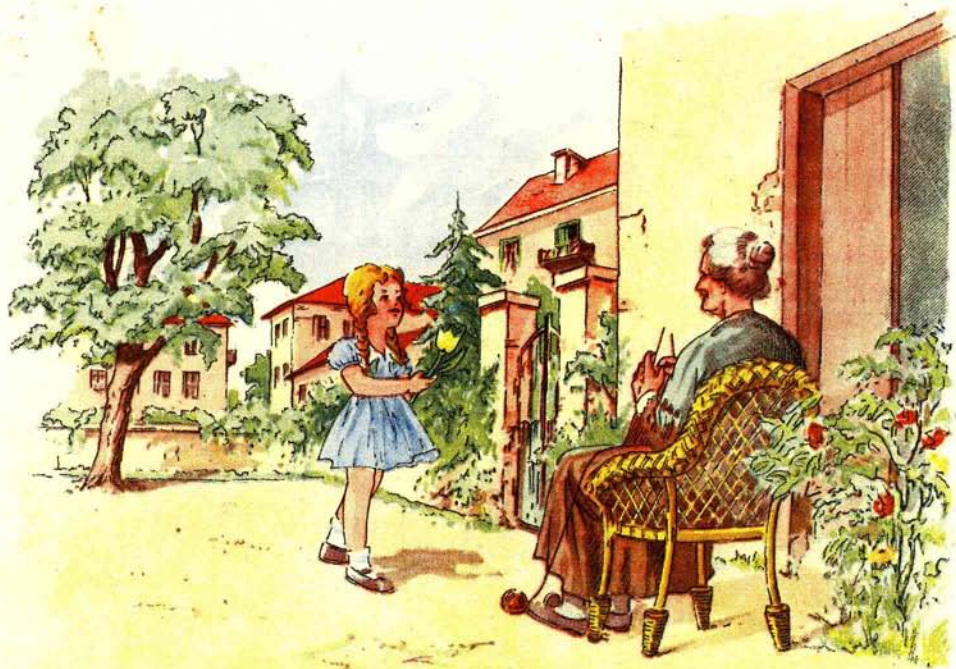

Ласте се селе

Лела и Миле су мали. Они су ишли тети. Ласте се селе. Они машу ластама и веле:

— О, летите, летите, наше миле ласте!

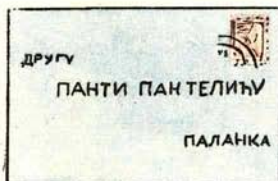
Л
л

л

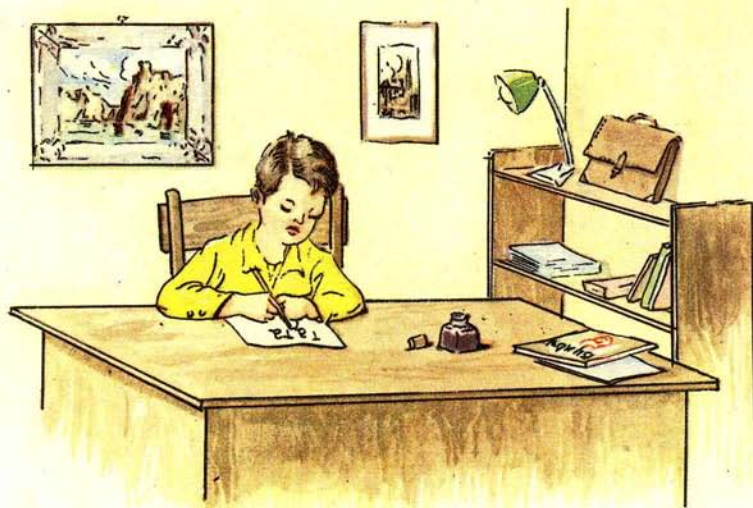
Л

Лела и лала
 Мала Лела носи нани
 лалу. Нано, ево лале.
 Ти си, Лела, нанина
 лала.

П п

ПИСМО

Панта пише

Панта пише писмо тати.

— Тата, Пава је отишла са Јулом тети. Ја сам остао са мамом. Пиши и ти нама, тата.

И тата је писао писмо мами и Панти.

П

п

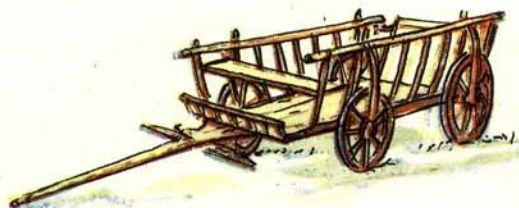
П

п

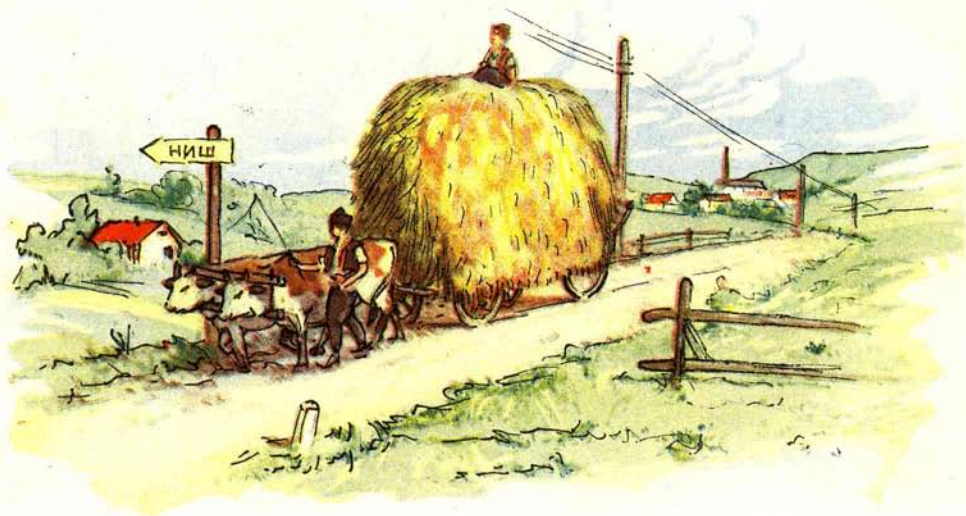
Павле и пас
 Томин син Павле мшао
 ма пас. Нашшао Товин
 пас и спасао Павла.

Кк

КОЛА

Коста носи сено

Коста је на новим колима носио сено у Ниш. Кола су вукли волови. На колима је повео и сина Павла.

У Нишу су скинули сено и весело отишли у своје село.

К
к

к

К

Каја и кокоши
 Каја има кокоши.
 Кокоши јој носе пуно
 јаја. Каја воли своје
 кокоши.

Р р

РАК

Раја лови ракове

Раја и Мара отерали су краве на пашу.
Краве су пасле, а Раја је ловио ракове.

Мара упита Рају:

— Колико си уловио
ракова, Рајо?

— Уловио сам само
три рака, Маро.

P

p

P

p

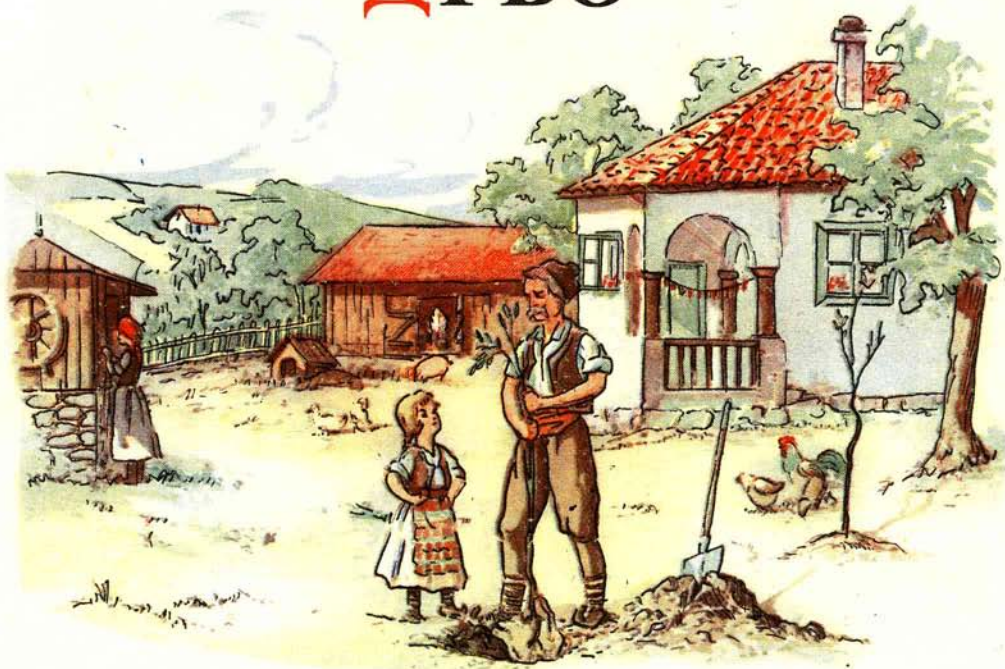
Тоса у колу

Тоса и Тиста су увек
 први у колу. Они воле
 коло. Али они воле и
 школу.

Дд

ДРВО

Деда сади дуд

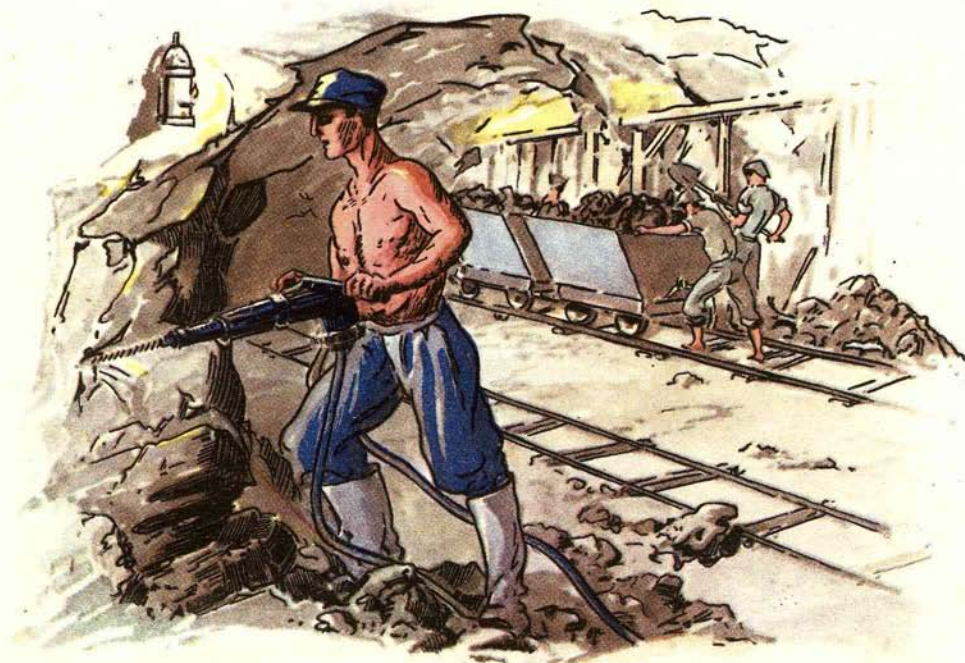
Деда Душан садио је дуд.
Крај деде стајала је унука
Дара.

- Шта то радиш, деда?
- пита мала Дара.
- Садим дуд, дете моје.

Дуд је корисно дрво — вели деда.

Деда је посадио три дуда у дворишту.

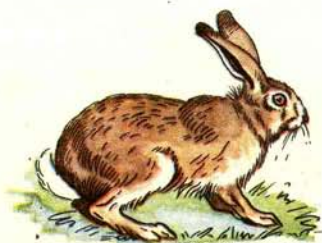
Д
д

у

у

Дејан у руднику
 Дејан, Милан и Ранко
 раде у руднику.
 Тамо копају руду.
 На послу су вредни.

ЗЗ

ЗЕКА

Здравко у лову

Тата је повео Здравка у лов. Са Здравком је пошао и пас Шаров. Ловили су по шуми и покрај воде.

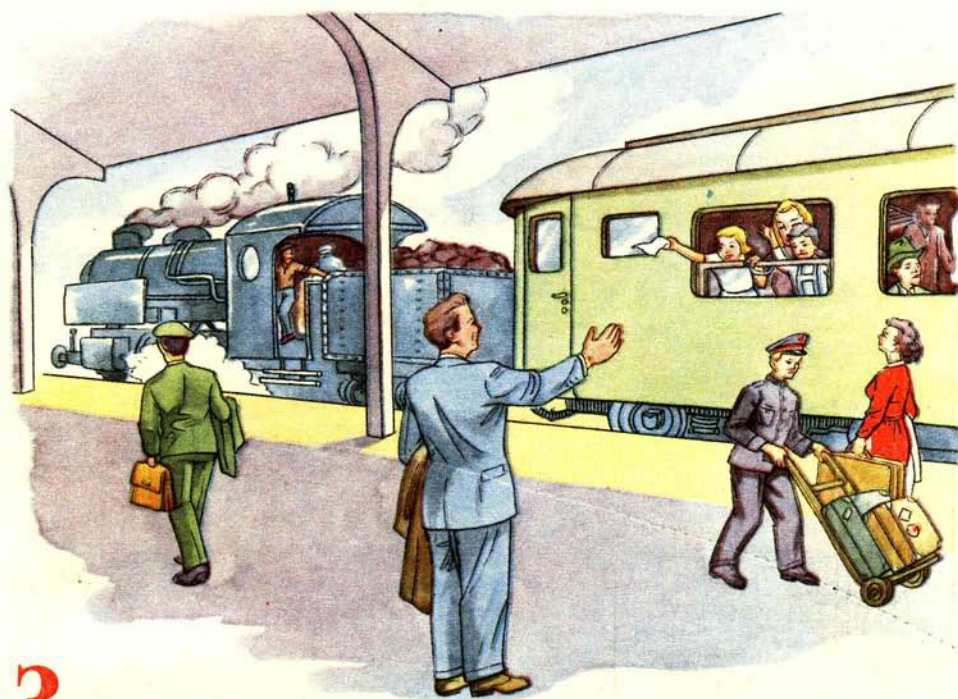
Здравко опази зеку и викну:

— Тата, ено Шаров јури зеку.

Тата опали из пушке и улови зеку.

Из лова су се вратили весели.

З

З

З

З

Зора у возу
 Зора и Лаза су у возу.
 Они путују са мамом
 деди у Зворник. Воз
 полази. Они машу тати.

Б б**БУРЕ****Бора рибар**

Бора и Бошко ловили су рибу. Дан је био леп и добар за лов. Бора је ловио рибу, а Бошко је веслао.

Ловили су од зоре до подне. Уловили су пуно риба и ставили у буре.

Бора и Бошко били су радосни.

Б
б

Б

б

Борка на насипу
Борка, Брана и остали
раде на новом насипу.

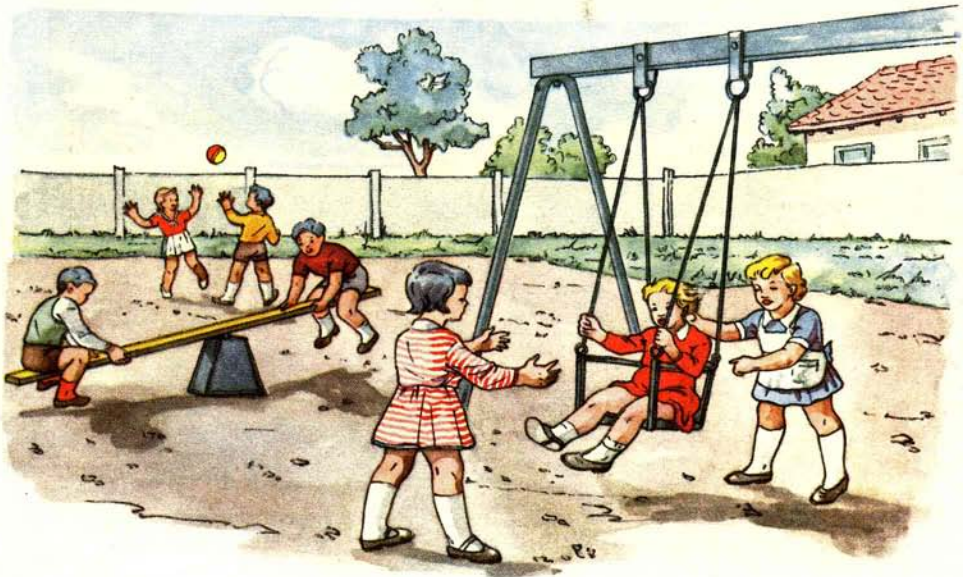
Насип покрај реке
пошребан нам је.

Брани нас од поплаве.

Љ љ

ЉУЉАШКА

Љиљана се љуља

Љиљана воли да се љуља са Зором и Љубом. Једном Љиљана се заљуља и паде. Зора и Љуба се уплашише. Љиљана им вели:

— Не бојте се, није ми ништа.

— Љиљо, пази кад се љуљаш. Немој да нас плашиш — рекоше јој Зора и Љуба.

Љ

љ

Љ

Љ

Љилану љуба сеја
 Транка воли своју малу
 сестру Љилану. Зато
 је она увек радо љуба
 и пева: Сјавај ми, сјавај,
 сејо моја мила.

Чч

ЧАША

Чеда на излету

Чеда и Часлав изашли су на излет. Тамо су нашли Вељка, Љиљану, Мару и остале ученике.

На ливади, крај шуме, весело су се забављали.

У близини су нашли и чесму. Чеда је точио воду из чесме у чаше и напојио све ученике.

Ч

ч

ч

Ч

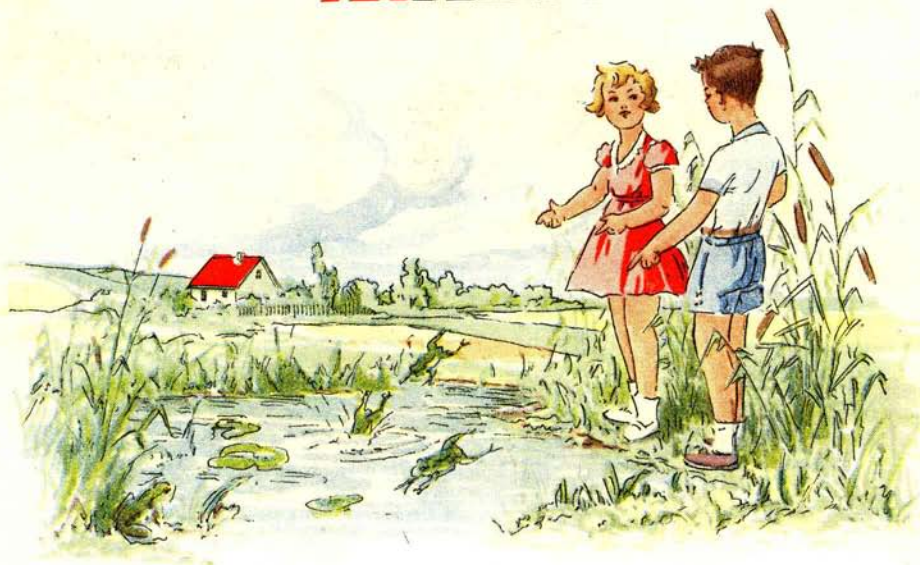
Чедо ковач

Чедо је изучио ковачки занат. Он је здрав и јак дечко. Добро оуравља кола и остале разне алатке.

Ж Ж

ЖАБА

Жабе

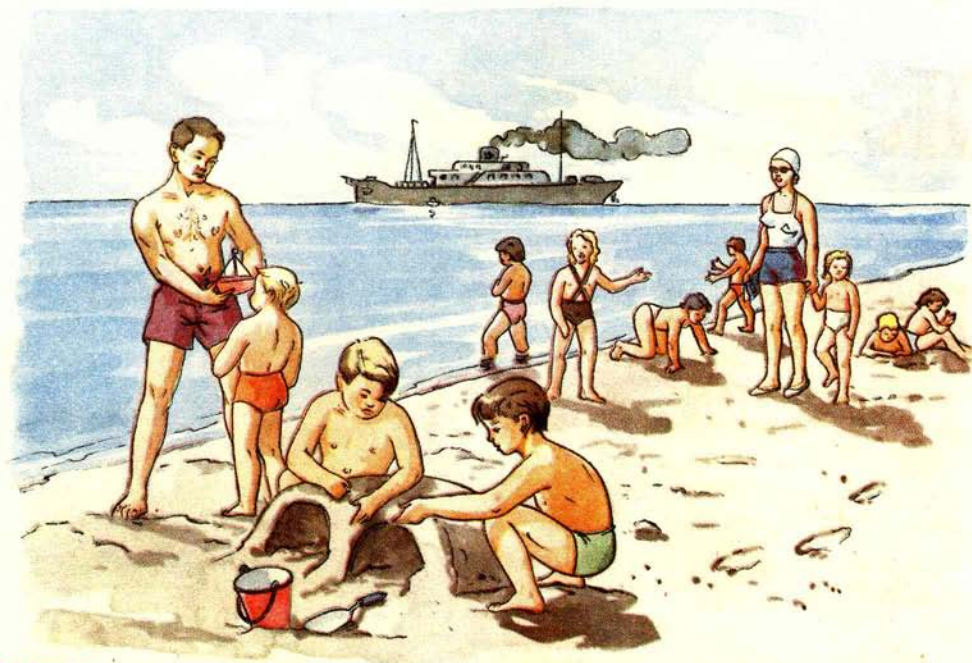
Живеле жабе у бари. Неколико жаба изашло из баре да се сунчају.

Живко и Ружа дошли на бару да виде жабе. Кад жабе опазише Живка и Ружу, скочише у воду.

Живко се насмеја и рече
Ружи:

— Баш су ове жабе чудне
кад и од нас беже.

Ж

ж

Ж

Ж

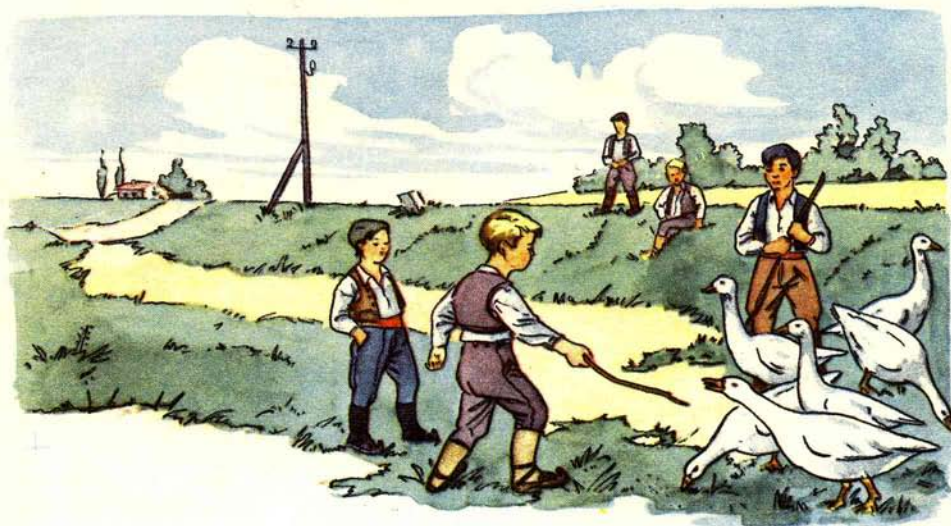
Жарко на мору
 Жарко и Живка су на
 мору. Отишли су са оста-
 мма из школе. Кућали су
 се и сунчали. Тамо су
 били три недеље.

Гг

ГУСКА

Гаја и гусан

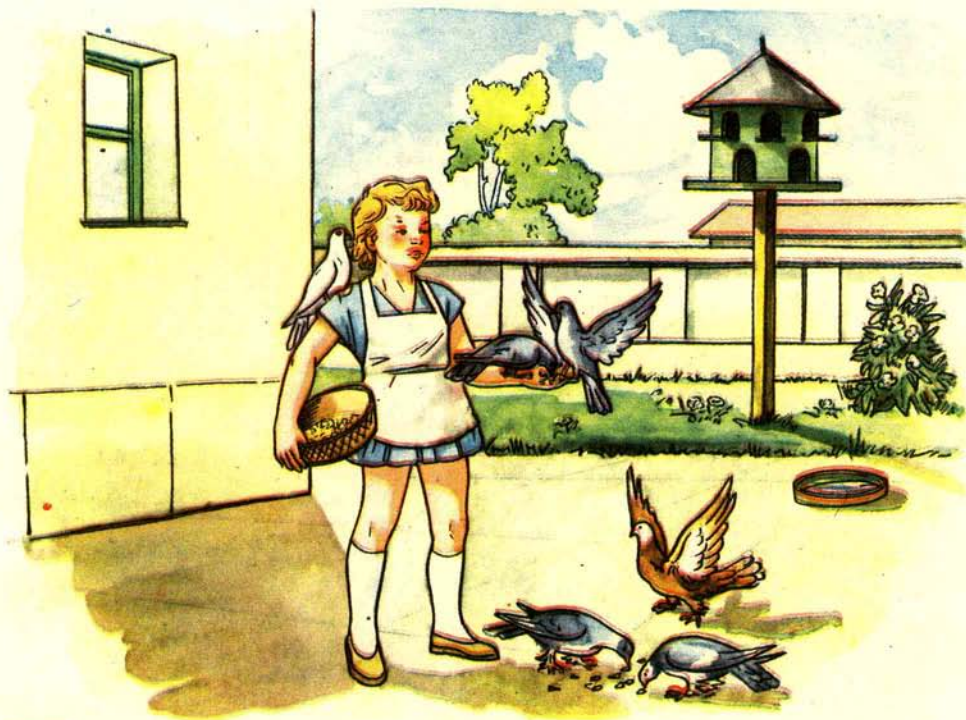
Жика је чувао гуске покрај пута.
 Жикин друг Гаја био је велики немир-
 ко и поче да дражи гусана.

— Не дирај гусана — рече му Жика.

— Не бојим се ја твога
 гусана — рече Гаја и поче
 још више да га дражи.

Гусан се наљути и по-
 јури Гају. Жика једва од-
 брани Гају.

Г

N

T

Г

Гордана и њене љубови
 Гордана многе вели љубове.
 Она има шест љубова.
 Један је бео, два су сива и
 три шарена. Свако јутро
 даје им воде и жита.

Њ њ

ЊУШКА

Јања на селу

Јања је отишла код ујака на село. Понела је лепе књиге.

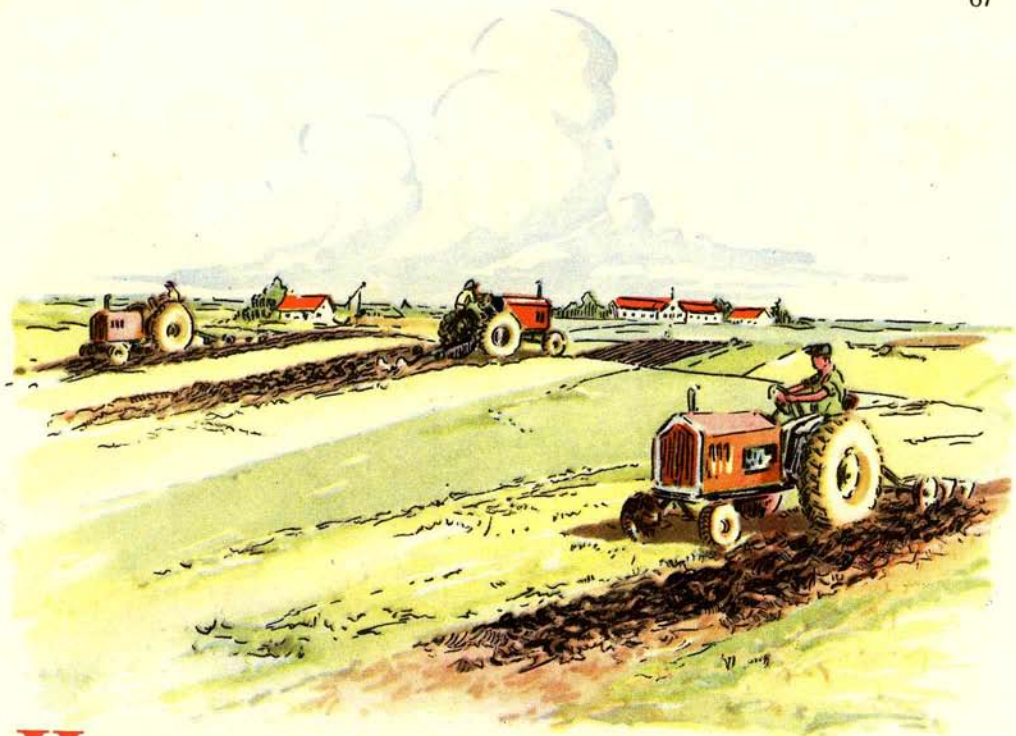
Немања и Јања једног дана потераше свиње на пашу.

На ливади свиње су пасле, а они су читали књиге.

— Немања, Јањо, одоше свиње. Њушком рију по њиви — повика ујак.

Немања и Јања истераше свиње са њиве и потераше натраг.

Њ

њ

њ

Њ

Њива

Трактори ору њиву. Они ору дубоко. Брже ору од плугова које вуку волови и коњи. Немања и Тања најбоље возе тракторе.

Ћ ħ

ЋИЛИМ

Нов ћилим

— Мићо, мама је купила нов ћилим — вели Каћа и уведе Мићу у собу.

На поду је заиста већ био нов ћилим. Кад је Мића видео ћилим, рече Каћи:

— Каћо, ћилим је заиста леп. На њему највише волим зелене и плаве шаре. А ти, Каћо?

— Ја, Мићо, највише беле и жуте — одговори Каћа.

Т
т

т

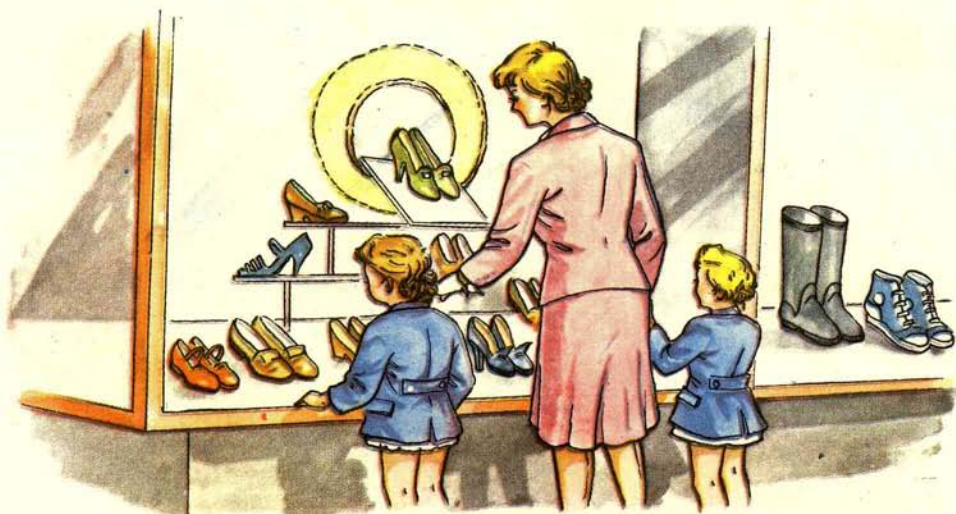
т

Дан пролећа
Пионери прослављају Дан
пролећа. Сви су изашли у
шуме и поља да се мирају
и поздраве долазак пролећа.
Песма се ори на све стране.

Ц ц

ЦИПЕЛЕ

Цана има нове ципеле

Цану и Мицу повела је мама да им за Нову годину купи нове ципеле.

У излогу је било пуно ципела у разним бојама.

— Мама, ја највише волим оне црвене ципеле — рече Цана.

— А ја највише оне жуте ципеле — рече Мица.

Мама је купила Цани црвене, Мици жуте, малом Мићи плаве, а себи црне ципеле.

Ц
ц

ц

Ц

Ци́лана

Ци́лари на ци́лани пра́ве
ци́ле и цре́йове. Ци́ле и
цре́йови по́требни су нам
да зи́дамо за́дружне до́мове,
школе, ку́ће и дру́ге зграде.

Х х ХЛЕБ

О хлебу

Хлеб је наша главна храна. Меси се од брашна. Брашно се добије кад се жито самеле. Жито расте на њиви.

На селу хлеб месе и пеку жене. По градовима то раде пекари. У великим градовима раде исто пекари. Тамо често месе хлеб и помоћу разних справа и машина.

X

X

X

X

Народни херој Сава Ковачевић
 Храбро се борио народни херој
 Сава Ковачевић да стигне и осло-
 боди своје народе. У борби је
 јуначки пао на реци Сутјесци.
 Слава нашим херојима!

Ђ ђ

ЂАЦИ

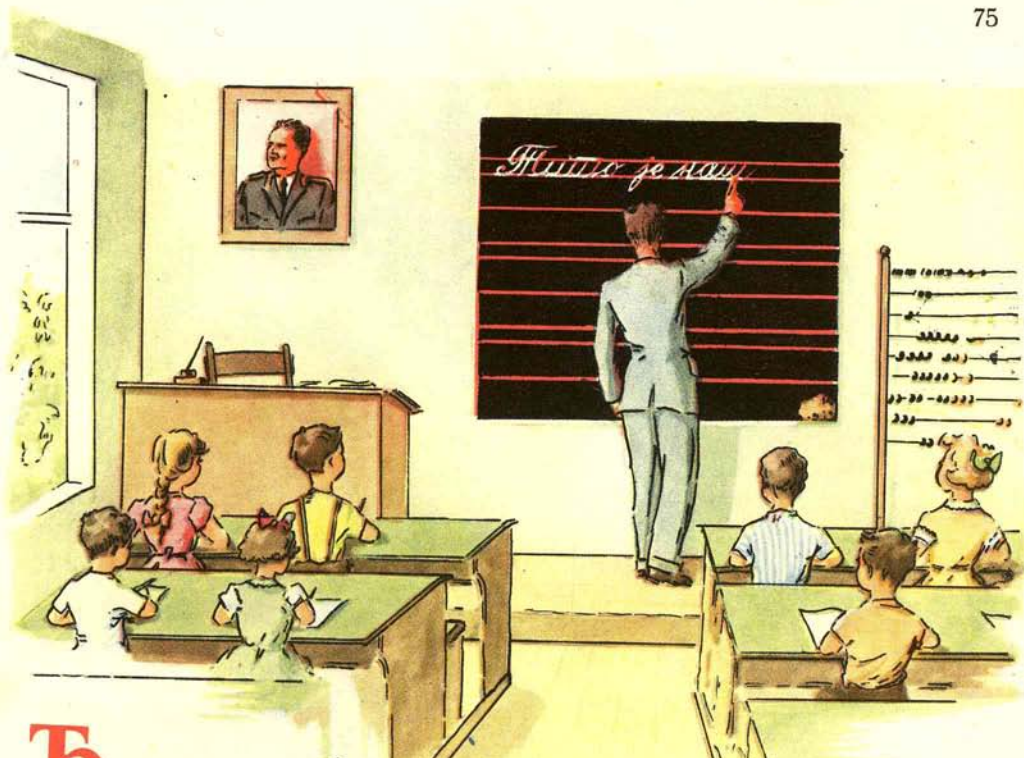

Ђаци

Школско двориште је пуно ђака. Ђорђе и Ђурђица уче први разред. До сада су у школи научили: зашто чувамо куцу и мацу, овцу и свињу и вола и краву.

Још ће научити о славују певачу, дугоногој роди, о зецу плашљивку, лукавој лисици, хајдуку вуку и тромоме меди. Зато ђаци много воле да иду у школу.

Ћ

ћ

ћу

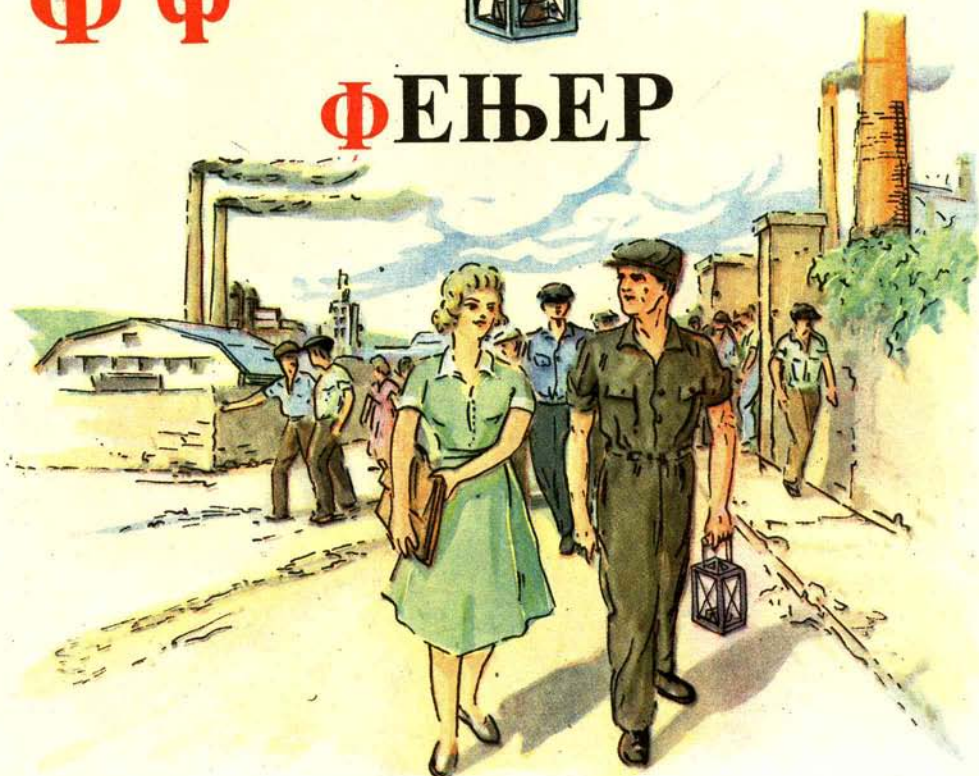
ћу

Ћуци на часу
 Ћорђе и Ћурђица иду у
 школу. На часу су пажљиви.
 Најбоље читају и пишу. У
 рачун лепо знају. У разреду
 су најбољи ыаци. Сви их воле.

Ф Ф

ФЕЊЕР

Фабрика

Филип, Софија, Фемка и многи други радници раде у фабрици. У фабрици израђују плугове, копачице, сејалице, тракторе и многе друге справе за наше село.

Христифор и Ђока раде у фабрици бонбона. Тамо израђују од шећера, чоколаде и разних других сокова пуно лепих и слатких бонбона.

И многе друге фабрике израђују разне потребе за нас.

Ф
Ф

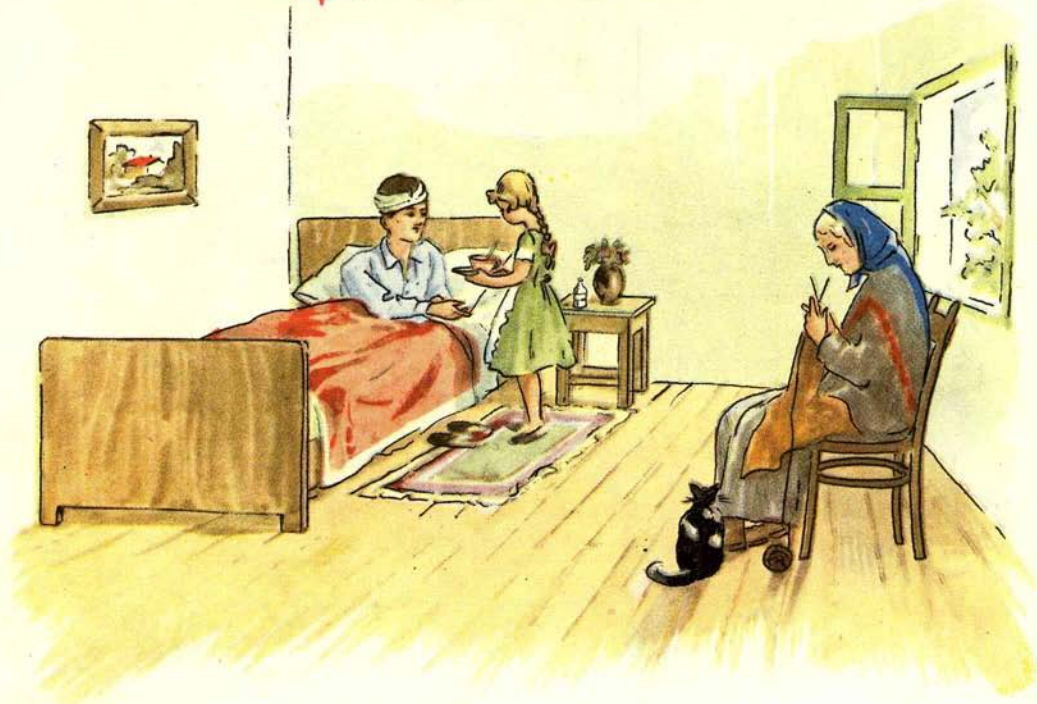
ф   ф

У фабрики
 Филип, Софија и Фемка су
 на раду у фабрици. Израђују
 моторе и разне друге машине.
 Сада су фабрике народне и
 зато они тако вредно раде.

Ц ц

ЦАКОВИ

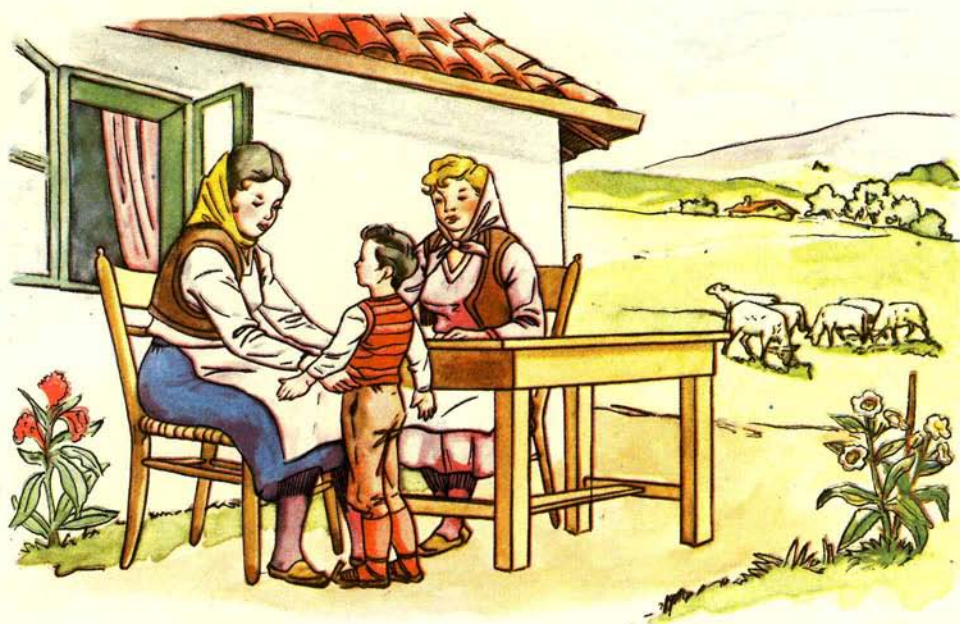

Партизан Цафер

Цафер је међу првима отишао у партизане. Тамо се храбро борио. У борби је Цафер био тешко рањен. Нашле су га баба Милица и њена унука Јела. Чувале су га и лечиле.

Кад је Цафер оздравио, опет се вратио у борбу. На поласку бака му је дала два цемпера и два цака брашна за наше борце.

Сада је Цафер официр Југословенске народне армије. И још увек се Цафер радо сећа баба-Милице и њене унуке Јеле.

Ц
ц

ц ц

Ница и џемџер
 Ница је чувао овце. Једном
 је закачио џемџер за џбун.
 Џбун му је поцепао сав
 џемџер. Мајка Неранца ис-
 плела је Ници нов џемџер.

АЗБУКА

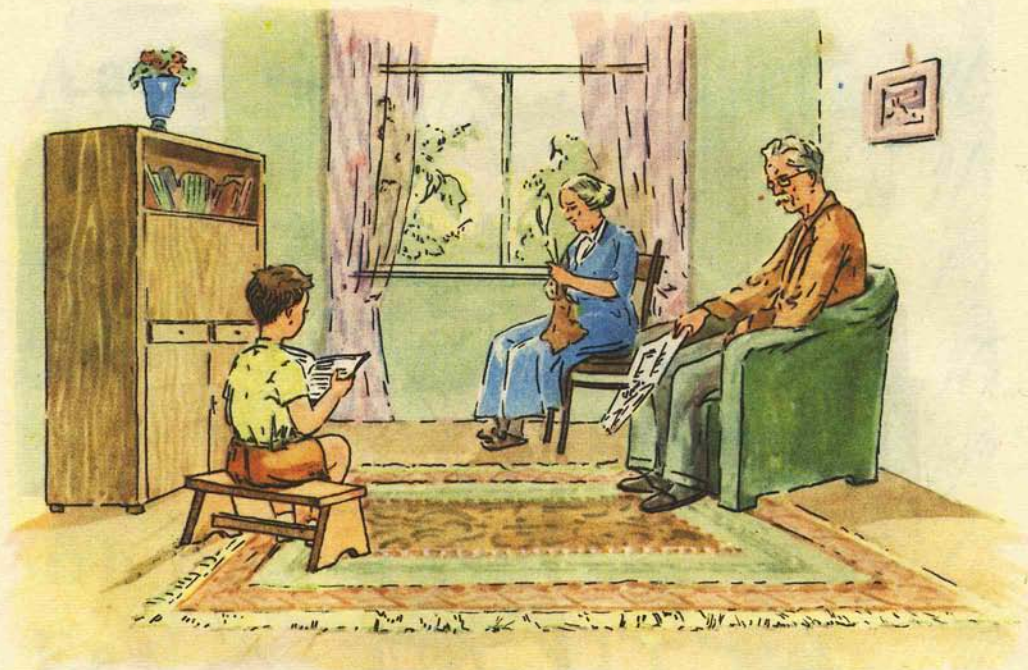
А а		а А	Н н		н Н
Б б		б Б	Нь нь		нь Нь
В в		в В	О о		о О
Г г		г Г	П п		п П
Д д		д Д	Р р		р Р
Ђ ђ		ђ Ђ	С с		с С
Е е		е Е	Т т		т Т
Ж ж		ж Ж	Ћ ћ		ћ Ћ
З з		з З	У у		у У
И и		и И	Ф ф		ф Ф
Ј ј		ј Ј	Х х		х Х
К к		к К	Ц ц		ц Ц
Л л		л Л	Ч ч		ч Ч
Љ љ		љ Љ	џ џ		џ џ
М м		м М	Ш ш		ш Ш

Азбука

Сва су слова из азбуке
сада већ у глави.
Вешто пишу наше руке,
писари смо прави.

Слова нама нису више
непознати знаци.
Око чита, рука пише,
ми смо прави ђаци.

Читај, ћаче...

Читај, ћаче, полагаано.

Лепо читај, с пажњом читај.

Што не можеш да разумеш,
учитеља свога питај.

Наши пионири

Ко су наши пионири
 цела земља зна,
 свуд се ведра песма шири,
 напред, један, два.

Где су биле рушевине,
 сада је ту град,
 зато хајд мо, пионири,
 сложно сви на рад!

Хеј, хај, пионири,
 напред, један, два:
 Титови су пионири
 наша деца сва.

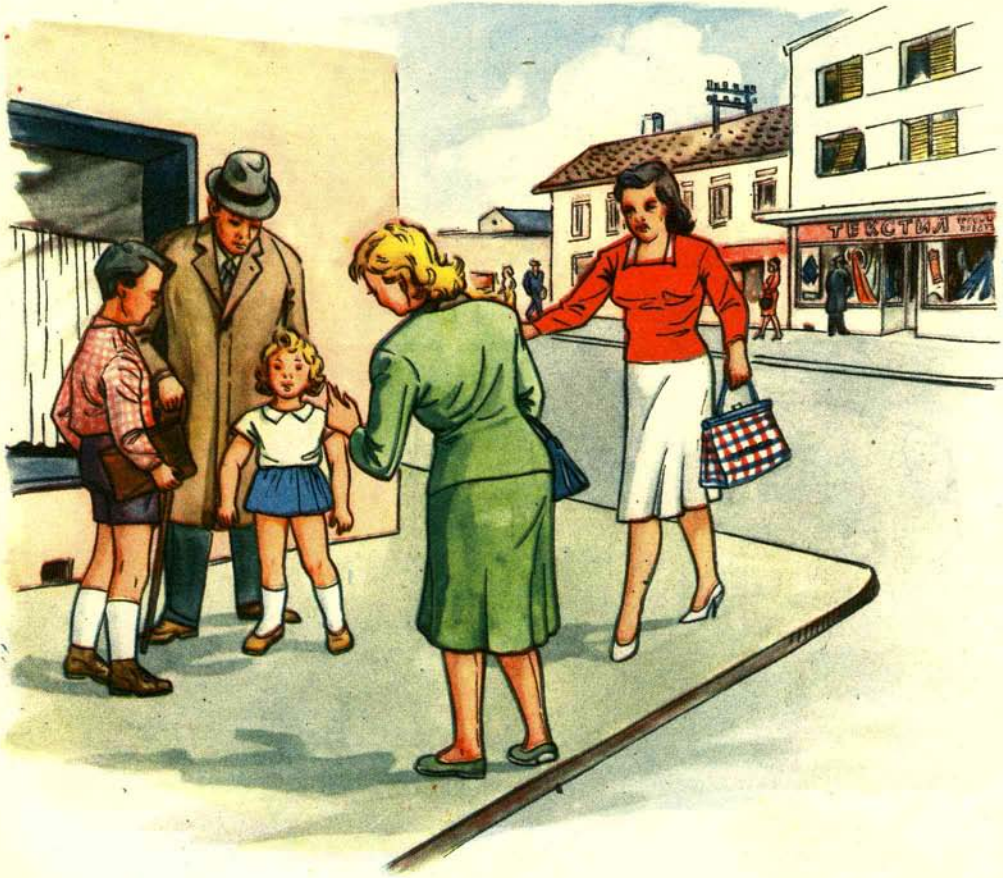
Чујте, децо целе земље,
 друга Тита глас:
 сви у школе, сви у школе,
 земља зове нас.

ЗИМА

Зима, зима! Е па шта је?
 Ако ј' зима, није лав!
 Зима, зима! Па нека је!
 Не боји се ко је здрав.

А шта може зима мени?
 Шта ми може, шта ми сме?
 Нек' ми носић поцрвени,
 ето то је — то је све!

Мајка

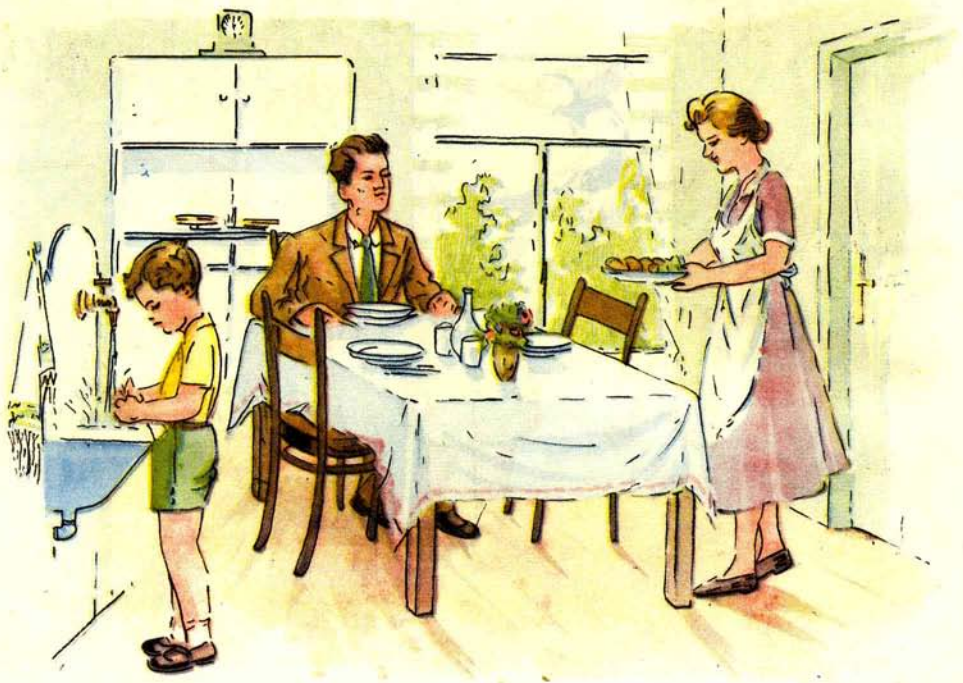
Залутала на улици мала девојчица.
Трчи, виче и тражи своју мајку.

Скупили се око ње и упитали је:

— Каква је твоја мајка?

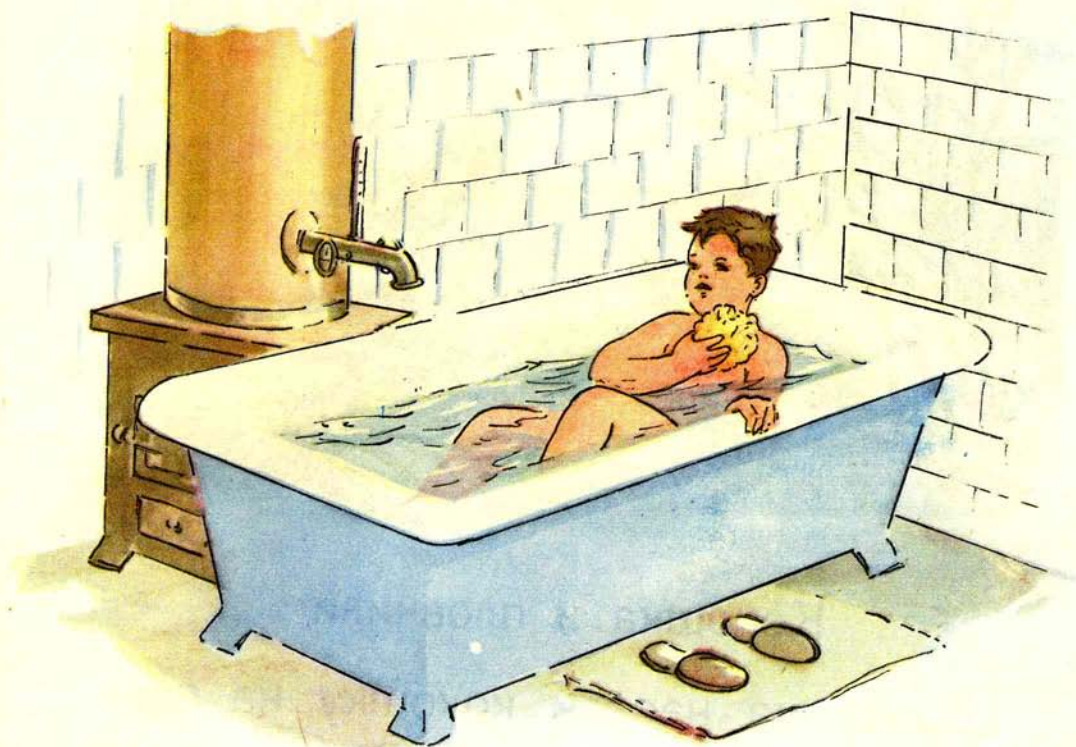
Девојчица је кроз сузе одговорила:

— Зар не знате? Моја мајка је нај-
лепша на свету.

Пери руке

Пре и после јела треба руке прати,
немој да те на то опомиње мати!
Прљавим рукама загади се јело,
па се тако болест унесе у тело.

Купање

Ала је дивота
кад се ко окупа!
Што се не би купали,
вода није скупа!

Морамо се купати,
прљавштину стрести!
Нечистоћа привлачи
рђу и болести.

Пословице

Чистоћа је пола здравља.
Здравље је највеће богатство.

Кокошка и пловчићи

Домаћица насади кокошку на пловчија јаја. Извела кокошка пловчиће. Задовољно квоче и води их да им тражи храну.

Изишла тако кокошка једном са својим пловчићима иза ограда и дошла до воде. Кад су пловчићи угледали воду, сви су потрчали. Једно за другим почели су пливати. Кокошка, јадна, по обали трчи и пловчиће дозива. Страхује да јој се не подаве.

А пловчићи воле воду и без бриге гњурају се и пливају.

Анка и маца

Своју мацу мезимицу
 грдила је мала Анка:
 — Ти си, мацо, неваљала,
 једна права готованка.

А сада си дотрчала,
 хоћеш тањир топлог млека.
 Ал' да знадеш — д'обит' нећеш,
 не воли те више сека.

Ноћас ми је миш прогриз'о
 чарапицу нову, белу.
 Ти ни репом макла ниси,
 преспавала ноћ си целу.

Памти добро шта ти кажем:
 Ко не ради нема хлеба!
 Готоване не трпимо,
 за све труда, рада треба.

Коло

Коло, коло,
 наоколо,
 виловито,
 плаховито,
 наплетено,
 навезено,
 окићено,
 зачињено —
 брже, браћо, амо, амо,
 да се скупа поиграмо!

Вук и зец

Гладан вук тражио је нешто за ручак. Опази зеца у жбуну где спава и хтеде да га ухвати. У исто време, мало подаље, протрчи и млад јелен. Вук остави зеца и појури за јеленом. Али јелен је био бржи и умакне вуку.

После тога вук се врати да ухвати и поједе зеца, али нађе празно место. Зец је већ био отишао.

Тако вук остаде и без јелена и без зеца.

Пословица

Ко тражи веће, изгуби из вреће.

Бата и паче

— Што газиш у блато,
хеј, ти, мало паче?

На свакој ми нози
по каљача жута.

— Не брини ти, бато,
ја имам каљаче.

А ти себе пази
од каљава пута.

Загонетке

Чекај, чекај, мали, — де овамо ходи,
па, ако си момак, ово ми погоди:
Реци: кол'ко има на човеку глава?
Кол'ко има крила у голуба твога?
Кол'ко има листа детелина трава?
А у коња вранца кол'ко има нога?
А кол'ко прстију има твоја шака?

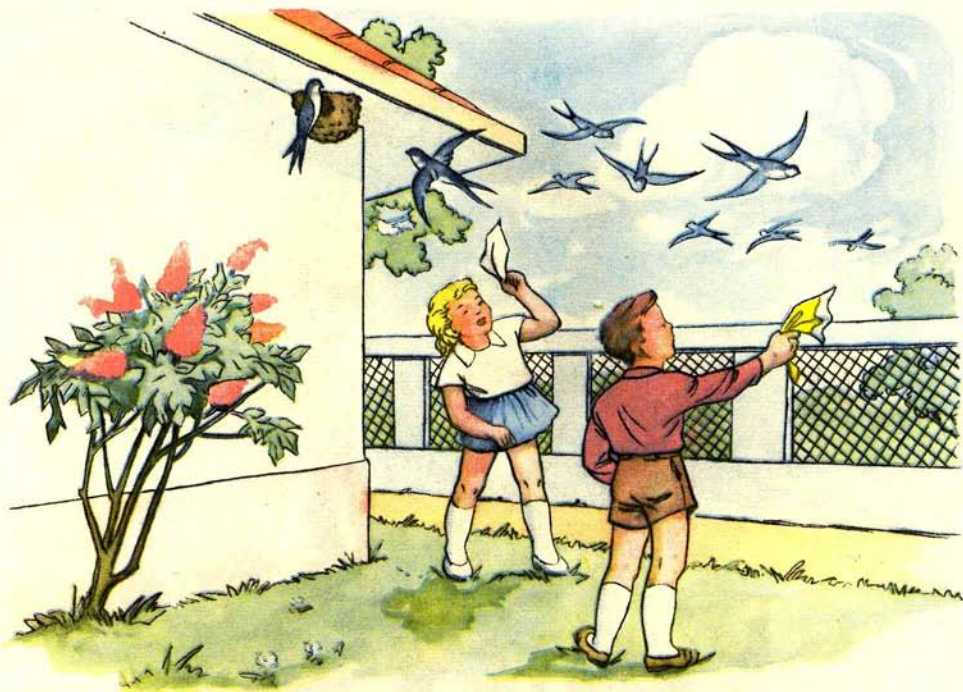
Народни херој
ИВО ЛОЛА РИБАР

Народни хероји

— Знаш ли, мили сине,
народне хероје?
— То су јуначине
које се не боје.

— Знаш ли им за дела?
И шта су нам дали?
— Бранили нам села,
у борбу нас звали.

— А шта су највише
дали своме роду?
— Крв своју пролише
за нашу слободу.

Повратак ласта

Павле и Лела су први видели ласте. Оне су се поново вратиле у свој стари дом. Обоје их поздравише и рекоше:

— Добро нам дошле, наше миле ласте, наши стари гости.

Овај леп дочек осетиле су и ласте. Весело су цвркатале и облетале око свог старог гнезда и око својих старих домаћина. Њихов цвркулт као да је говорио:

— И ми се много радујемо што смо вас здраве затекле и што ћемо опет бити заједно.

По завршетку буквара

Свршили смо буквар,
знамо слова сва.
Сад ће нову радост
читанка да да.

Читаћемо одсад
жаром новим сви:
та букварци, брате,
нисмо више ми.

Handwritten calligraphic letters in red ink on aged paper, featuring various styles and decorative flourishes. The letters are arranged in a grid-like pattern, showing examples of both formal and cursive scripts. Each letter is accompanied by a faint, white decorative illustration, such as a butterfly, a bird, or a floral motif.

Visible letters include: T, B, U, L, W, V, K, O, H, F, G, J, E, T, L, M, N, Y, V, H, S, and others. The paper shows signs of age, including creases and discoloration.

